Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 24 (9260). • 1988 йил 2 февраль • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ЯКУНЛАРДАН ХУЛОСА ЧИҚАРАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Статистика давлат комитети маълум қилади

Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXI съездининг, КПСС Марказий Комитети кейинги пленумларининг қарорларини бажара бориб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллик юбилейи йилида жамоат ишлаб чиқаришининг айрим тармоқларини янада ўстиришни таъминладилар, дейилади республика Статистика давлат комитетининг Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1987 йилги давлат планининг бажарилиш якунлари тўғрисидаги ахборотида. Халқ фаровонлиги ошди. Туб иқтисодий ислоҳот амалга ошира борилди, янги хўжалик механизми жорий этила борди.

Саноатда ёқилғи-энергетика ва металлургия комплекслари барқарор ишлади. Машинасозлик маҳсулотини янгилаш жадаллашди. Агросаноат комплексида чорвачилик маҳсулотларини етиштириш кўпайди.

Социал проблемаларни ҳал этишга кўп эътибор берила бошлади.

Айни вақтда халқ хўжалигининг кўпгина тармоқларида белгиланган топшириқларни бажаришда йўл қўйилган қолоқликни бартараф этишга муваффақ бўлинмади. Ишлаб чиқаришни муттасил ва барқарор ўстириш таъминланмади. Фан ва техника ютуқлари халқ хўжалигига суст суръатлар билан жорий этилмоқда. Ўтган йили машинасозлик, енгил саноатнинг, айниқса, маҳсулот сифатини ошириш соҳасидаги ишида туб яхшиланиш рўй бермади. Аҳолининг товарларга ва хизматларга бўлган талаби тўла-тўкис қондирилмаяпти. Капитал қурилишда, транспорт ишида катта камчиликлар содир бўлиб турди.

Ҳосил қилинган миллий даромад 21,3 миллиард сўмни (амалдаги нархларда) ташкил қилди. Моддий харажатларни тежаш юзасидан белгиланган топшириқлар бажарилмаганлиги, саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг кўпайиши орқада қолганлиги, ташқи савдодан олинган тушумлар камайганлиги ва алкоголли ичимликлар ишлаб чиқариш қисқарганлиги ўсиш суръатларининг планга нисбатан камайишига сабаб бўлди. Саноат маҳсулоти аввалги йилга нисбатан 0,5 миллиард сўмлик кўпайиб, 23,7 миллиард сўмликни ташкил этди. 9,8 миллиард сўмлик ёки ўн биринчи беш йилликдаги ўртача йиллик даражадан 332 миллион сўмлик, ёки 3,3 процент кам қишлоқ хўжалиги маҳсулоти олинди. Халқ хўжалигидаги фойда кўпайди. Саноат маҳсулотининг ва қурилиш-монтаж ишларининг таннархи камайди. Бироқ айрим министрлик ва идоралар таннархни камайтириш юзасидан белгиланган топшириқлар бажарилишини таъминламадилар. Саноатдаги кўпгина ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналари, пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотлари молиявий натижалар юзасидан белгиланган планларни бажармаяптилар. Кўпгина корхоналар зарар кўриб ишлади.

Ғўзанинг, донли экинларнинг, сабзавот-полиз, мева ва резавор-мева экинларининг интенсив технологияга мос келадиган янги навларини яратиш, мавжуд сув ресурсларидан самарали фойдаланиш ва ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ишлари олиб борилди.

Машинасозлик комплексида умуман саноат маҳсулотини янгилашнинг планда белгиланган суръати ошириб бажарилди.

Қатламларнинг нефть самарадорлигини оширишнинг, замонавий усулларини қўлланиш ҳисобига нефть қазиб олиш плани бажарилди. Илғор очиқ усулда разрезлардан қазиб чиқарилган кўмирнинг жами қазиб олинган кўмир ҳажмидаги улуши 86,5 процентни ташкил этди. Механизациялашган комплекслар ёрдамида кўмир қазиб чиқариш топшириғи бажарилмай қолди.

Электр станцияларининг ўрнатилган қувватидан план топшириқлари даражасида фойдаланилди.

Қуйилган пўлат ҳажмида электр пўлатининг салмоғи 72,5 процентга, заготовкаларни узлуксиз қуювчи машиналардан олинган пўлатнинг салмоғи эса 73,2 процентга етди.

Маҳсулотнинг айрим самарали турлари, шу жумладан синтетик тола ва ипларнинг химиявий тола ва иплар ишлаб чиқариш ҳажмидаги салмоғи кўпайиб, 73,3 процентга етди.

Агросаноат комплексида 1987 йилда дон учун экилган маккажўхорининг 89 проценти, шолининг 52 проценти интенсив технология асосида етиштирилди. Шу экинларнинг ҳосилдорлиги республикадаги ўртача кўрсаткичдан юқори бўлди.

Қурилишда яхлит темирбетондан конструкциялар ва иншоотлар яратишнинг илғор усуллари янада оммалашди.

Суперпластификаторлардан фойдаланиб, темир-бетон конструкциялар ва маҳсулотлар ишлаб чиқариш, темирбетон конструкциялари ва маҳсулотлари сифатини назорат қилишнинг барқарор усулларини жорий этиш ҳажмлари ошди.

Саноат корхоналари ва бирлашмалари олий сифат категориясидаги маҳсулот ишлаб чиқариш планини 105,3 процент бажардилар. Олий сифат категориясидаги маҳсулотнинг аттестациядан ўтказилиши лозим бўлган маҳсулот ҳажмидаги салмоғи кўпайиб, 43,8 процентни ташкил этди.

Давлат қабули жорий этилган 33 та корхонада қабул этилмаган маҳсулот ҳажми йил давомида 1,3 миллион сўмликни ташкил қилди. 513 минг сўмлик маҳсулот узил-кесил бракка чиқарилди.

Саноат корхоналаридан савдога сифати қониқарсиз бўлган анча миқдордаги маҳсулот юборилиб турибди.

Хоразм, Қарши тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаларининг, Жиззах трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг, Самарқанд ва Андижон трикотаж фабрикаларининг, Қўқон кўн-тери заводининг, Тошкентдаги 1- ва 2-пойабзал фабрикаларининг кўп миқдордаги маҳсулоти бир неча марта бракка чиқарилди.

Савдо ташкилотларига паст сифатли мева-сабзавот маҳсулотлари етказиб берилмоқда.

Корхоналарни кўп сменали иш режимига ўтказиш давом этди. Сменали иш ортганли туфайли бўшаб қолган майдонлардан янги прогрессив ускуналарни жойлаштириш, халқ истеъмоли товарлари тайёрлашни кўпайтириш учун фойдаланилди.

Янгидан фойдаланишга топширилган қувватларни ўзлаштириш ва улардан фойдаланишда камчиликлар ҳали ҳам бор.

Халқ хўжалигида 310,5 минг тонна ёқилғи-энергетика ресурслари (шартли ҳисобда), 34,9 минг тонна қора металлар прокати, 66,3 минг тонна цемент, 63,4 минг кубметр ёғоч-тахта, 23,2 минг тонна дизель ёнилғиси, 11,4 минг тонна автобензин тежаб қолинди. Айни вақтда Қорақалпоғистон АССР ва Андижон областидаги корхоналарда қозон-печь ёнилғиси, Қорақалпоғистон АССР ва Сурхондарё областидаги корхоналарда электр энергия ортиқча сарфлаб юборилишига йўл қўйилди.

Халқ хўжалигида иккиламчи полимер хом ашё, ейилиб кетган шиналар, лигнин, пирит қолдиғи ва иккиламчи хом ашёнинг бошқа турларидан фойдаланиш кўпайди.

Халқ хўжалигида банд бўлган ишчилар, хизматчилар ва колхозчиларнинг ўртача йиллик сони 6 миллион кишидан ҳам кўпроқ бўлди. Ишчи ва хизматчиларнинг 40 процентдан зиёдроғи 30 ёшгача бўлган йигит-қизлардир, 4,2 проценти пенсия ёшидаги кишилардир. Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ёши 35 атрофида. Ишловчиларнинг ярмидан кўпроғи тегишли корхонада беш йилдан кам бўлмаган иш стажига эга.

(Давоми 4-бетда).

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИГА, ЧОРВАЧИЛИКНИ ИНТЕНСИВЛАШГА ПАРТИЯВИЙ ЭЪТИБОР БЕРИЛСИН

29—30 январь кунлари КПСС Марказий Комитетида мамлакат Европа зонасидаги бир қанча иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка ва область партия комитетларининг биринчи секретарлари, республика, ўлка ва область агросаноат комитетларининг раислари иштирокида семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Озуқа ишлаб чиқариш ва чорвачиликни янада интенсивлаш, шу асосда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришни таъминлаш борасидаги партиявий ишларни ташкил қилиш масалалари кўриб чиқилди.

Семинар-кенгаш ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари **В. И. Воротников, Е. К. Лигачев, В. П. Никонов,** КПСС Марказий Комитетининг секретари **Г. П. Разумовский** СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Давлат агросаноат комитетининг раиси **В. С. Мураховский,** СССР Халқ контроли комитетининг раиси **С. И. Манякин,** КПСС Марказий Комитети, СССР ва РСФСР Министрлар Совети аппаратларининг масъул ходимлари, ВАСХНИЛ олимлари қатнашдилар.

КПСС Москва область комитетининг биринчи секретари **В. К. Месяц** ва КПСС Орёл область комитетининг биринчи секретари **Е. Е. Строев** озуқа ишлаб чиқариш ва чорвачиликни интенсивлаш асосида озиқ-овқат маҳсулотларини кўпайтириш юзасидан партия ташкилотларининг иши тўғрисида ахборот бердилар.

Бутуниттифоқ чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг директори **Н. И. Стрекозов,** Бутуниттифоқ озуқа илмий тадқиқот институтининг директори **В. Г. Игловиков,** Курган дон хўжалиги илмий-тадқиқот институтининг директори **И. А. Сикорский** озуқа ишлаб чиқариш ва чорвачилик проблемалари илмий тадқиқотларининг асосий йўналишлари ҳамда уларнинг натижаларини маълум қилдилар. «Раменский» агросаноат комбинатининг бош директори **К. В. Куницкий,** Липецк областидаги «РАПС» илмий-ишлаб чиқариш системасининг директори **И. В. Артемов** тажрибаларини сўзлаб беришди.

Семинар-кенгаш қатнашчилари Москва областида Ленин районидаги «Шапово» тажриба-намуна хўжалиги, М. Горький номли колхоз ҳамда Красногорск районидаги «Завет Ильича» колхози партия ташкилотлари ҳамда чорвачилик фермалари меҳнат коллективларининг тармоқда интенсив технологияларни, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг илғор формаларини, хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашни жорий этиш соҳасидаги иш тажрибаси билан танишдилар. «Завет Ильича» колхозининг оилавий фермасида пудрат шароитида бузоқларни парвариш қилаётган Пятаевлар оиласи билан муфассал суҳбат ўтказилди.

Подольскда улар гўшт комбинати билан сут заводини бориб кўрдилар. Ана шу корхоналарда Ватанимизда ишлаб чиқарилган ва фермалар маҳсулоти чиқитсиз технология асосида чуқур қайта ишланишини, ғоят хилма-хил озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарилишини таъминлайдиган янги машина-ускуналар кўрсатилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари **Е. К. Лигачев** ўз нутқида семинар-кенгашга якун ясади.

Партиямиз, деди у, қайта қуришнинг янги, энг қийин босқичига — қайта қуриш сиёсатини амалда рўёбга чиқариш, уни реал ишлайдиган системага айлантириш босқичига қадам қўйди. Бундай системадан мақсад совет кишилари моддий ва маънавий турмуш даражасини анча оширишдан иборатдир. Ўз манфаатларига эга бўлган инсон ҳамиша партия сиёсатининг марказида бўлди ва шундай бўлиб қолади. Биз барча қилинган ишларга ва ҳали қилиниши лозим бўлган ишларнинг ҳаммасига айни шу позициядан туриб баҳо беришимиз лозим. Мамлакат аҳолисини юқори сифатли ва хилма-хил озиқ-овқат маҳсулотлари билан барқарор таъминлаш — биринчи навбатдаги кечиктириб бўлмайдиган ишлар жумласидандир. Бу масала доимо кун тартибида бўлиб, уни ҳал этиш бир жойда туриб қолгани йўқ.

Кейинги икки йилнинг ўзидагина мамлакатда дон етиштиришнинг ўртача йиллик миқдори ўтган беш йилликка нисбатан 17 процент, қанд лавлаги етиштириш 11 процент, кунгабоқар — 14, гўшт — 13, сут ва тухум етиштириш 9 процент кўпайди. Силжишлар яққол кўриниб турибди. Бироқ бажарилган ишларга холис баҳо бера туриб, шуни дангал эътироф этиш керакки, совет кишиларининг юқори сифатли хилма-хил озиқ-овқат маҳсулотларига ва аввало, чорвачилик маҳсулотларига бўлган талаб-эҳтиёжларини биз ҳозирча тўла-тўкис қондира олмаймиз.

Озиқ-овқат проблемасини ҳал этишда КПСС Марказий Комитети агросаноат комплексида ишлаб чиқариш муносабатларини қайта қуриш, хўжалик юритишнинг янги механизми, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг илғор формалари, хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш каби ташкилий-иқтисодий омилларга асосий роль ажратмоқда. Одамларнинг ижтимоий активлиги ва меҳнат ғайратини кучайтирадиган барча омилларга ана шундай муҳим эътибор берилмоқда. Қишлоқ хўжалигининг ва қайта ишлаш соҳасининг моддий базасини янада ошириш ҳамда техника билан қайта жиҳозлаш ҳам жуда муҳимдир.

Бироқ М. С. Горбачев бир неча марта таъкидлаб ўтганидек, энг муҳими агросаноат комплексида ҳозирча вужудга келтирилган ишлаб чиқариш потенциалидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, куч ва маблағларни улар энг кўп самара беришини таъминловчи асосий соҳаларга жамлаш зарур. Бу вазифа чорвачиликда айниқса актуал бўлиб, шу тармоқнинг натижалари бугунги кунда озиқ-овқат масаласининг ҳал этилишини талай даражада белгилаб бермоқда. Кейинги ўн йил мобайнида бундаги асосий ишлаб чиқариш фондларининг ўсиш суръатлари чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ўстиришдан анча ошиб кетганди. Бунинг сабаби техникавий база чинакам хўжалик ҳисобини кенг кўламда жорий этмай, озуқа ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда мустаҳкамланиб борганлигидадир. Коллектив пудрат

(Давоми иккинчи бетда).

ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОМИЛИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IX пленумидан

30 январь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IX пленуми бўлиб ўтганлиги илгари хабар қилинган эди. Пленум қайта қуришга раҳбарлик юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг ҳисоботини тинглади. Шу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов доклад қилди. Сўнгра ҳисобот муҳокама қилина бошлади.

Сайлаб қўйилган партия органларининг ҳисоботлари ҳаммани жўшқин ҳаракатга келтирди, деди ўз нутқида Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари **К. С. Салиқов.** Область комитетининг пленумида қайта қуришга раҳбарлик юзасидан обком бюроси ҳисобот берган пайтда ўзаро талабчанлик муҳити ҳукм сурди. Жиддий камчилик ва нуқсонлар очиб ташланди. Соғломлаштирувчи танқиднинг асосий қисми пировардида шахсан менга тегишли эканини англадим, бу эса жиддий фикрлаш учун асос бўлди. Обкомнинг биринчи секретари, Марказий Комитет Бюросининг аъзоси сифатида мен танқиддан тегишли хулосалар чиқариб олдим.

Область партия комитети ички партиявий ишни такомиллаштириш мақсадида бир йилдан кўпроқ вақтдан буён эксперимент ўтказмоқда. Шаҳар ва район партия комитетларида иш унчалик юришмаётганини пайқаб, район, шаҳар партия комитетларининг ишини назорат қилувчи ва уларга ёрдам берувчи штатсиз инспекторлар жорий қилдик. Район бўғинининг масъул ходимларини эса конкрет партия ташкилотларига бириктириб қўйдик, бошланғич партия ташкилотларидаги ҳар бир коммунистнинг дилига қандай қилиб йўл топиш схемасини ишлаб чиқдик. Чамаси, келгусида область партия комитетида функционал бўлимлар ва секторларни қолдириб, тармоқ бўлимларини эса иқтисодий ва социал ривожланиш бўлимига бирлаштириш зарурати бор. Менинг фикримча, область партия комитетлари Марказий Комитет структурасидан нусха кўчирмасликлари керак, ҳатто вазифаларни секретарлар ўртасида тақсимлашда ҳам табақалаштирилган ёндашувни қўлланиш лозим. Бу масалани область партия комитетларининг ўзлари ҳал этадиган бўлсинлар.

Биз Марказий Комитет Бюросининг бугунги ҳисоботига етиб келгунча мураккаб йўлни босиб ўтдик. Ўткир олишувда салбий ҳодисаларга қарши, ўтмишнинг сийқа усулларига, фикрдаги қолоқликка қарши, хафсаласизлик ва бепарволикка қарши қаттиқ курашишга тўғри келди. Афсуски, суиистеъмолларга, қўшиб ёзишларга, давлатни алдашга қарши курашнинг ўткирлиги Ўзбекистоннинг барча регионларида ҳам баб-баравар принципиаллик билан бораётгани йўқ. Доклад тезисларини пленумда муҳокама қилиш чоғида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси ўртоқ Кунназаров баъзи областларда эски тартибларнинг илдизлари ниқобланиб, аввалгидек қарсак садолари остида ғолибона дабдабалар такрорлана бошлаганини тўғри уқтириб ўтди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг камчилиги ҳам шундан иборатки, салбий ҳодисаларга қарши кураш баъзи жойда зўр шиддат билан, баъзи жойларда эса хўжакўрсинга ўтказилмоқда. Кўпроқ дадиллик ва принципиаллик керак. Афсуски, юқори лавозимларга янгидан тайинланганлар орасида эски гуноҳлари очилмай қолган кишилар ҳам борлиги кейинчалик аниқланмоқда.

Менинг назаримда, аввало, коллегиаллик камлиги сабабли хатоларга йўл қўйилди. Бюро ишида муносиб даражада демократия ва ошкоралик бўлмади. Масалан, докладларнинг лойиҳаларини пленумда муҳокама қилиш юзаки ўтказилди, шу сабабли сўнгги пленумлардаги докладлар ҳам турмушдан ажралиб қолган эди.

Бундан буён докладлар, шунингдек, Бюро ва Секретариат учун материаллар тайёрлашга Марказий Комитет аъзоларини планли равишда жалб қилишни таклиф этаман. Марказий Комитет Бюроси ўзининг йўналтирувчилик, мувофиқлаштирувчилик, бирлаштирувчилик таъсирини кучайтириши лозим. Шундагина иш янги ўзан бўйлаб жўшқин пировард натижага қараб боради. Умуман айтганда, Ўзбекистонда соғлом кучлар дадил суръатлар билан ўсиб бормоқда. Энг муҳими — халқ қайта қуришнинг ғалабасига ишонади, партиянинг демократияни чуқурлаштириш, туб иқтисодий ислоҳотни жорий қилиш йўлини астойдил қўллаб-қувватлайди.

Фарғона область Бағдод районидаги «Пахтакор» колхозининг раиси **А. Абдусаматов** ўз нутқини қишлоқ меҳнатчиларининг социал-маиший ва маданий шароитларини яхшилашнинг энг муҳим проблемаларига бағишлади. У қишлоқ посёлкаларининг бош планларини тузишга ҳамон киришмаган лойиҳа институтларининг коллективларини танқид қилди. Шунинг оқибатида майда қишлоқларни тугатиш асосида янги замонавий қишлоқларни барпо этиш ишида дуруст силжишга эришилмади.

Нотиқ пахта теримига четдан ишчи кучи жалб этишдан иборат яроқсиз одат йил сайин давом этиб келаётганига эътиборни қаратди. Мавсум бошида барча оммавий ахборот воситалари одатда теримни ўз кучи билан уддалайдиган илғор хўжаликларнинг тажрибасини тарғиб қиладилар. Аммо кейинчалик шоша-пиша илгари тузиб қўйилган графиклар қайта кўриб чиқилади, шаҳарликларни, студентларни, ўқувчиларни ҳосил теримига жалб этиш тўғрисида қарорлар қабул қилинади. Марказий Комитет Бюроси ҳам бу ишда изчиллик қилмаяпти. Бултур республика давлат агросаноат комитетининг раиси И. Ҳ. Жўрабеков районимизга келиб, бир ҳафта мобайнида меҳнатга лаёқатли бутун аҳолини пахта теримига сафарбар этишни, кундалик теримни беш процентга етказишни талаб қилди. Аммо у район агросаноат бирлашмасига амалий ёрдам беришни, дала ишларини ташкил этишга оид конкрет тавсиялар беришни ўйлаб кўрмади. Мана шундай маъмуриятчилик-буйруқбозлик услуби кўпгина партия комитетларида ҳали ҳам тугатилган эмас, улар ташкилий-партиявий ишни яхшилаш ўрнига ҳали ҳам хўжалик ишлари билан шуғулланиб келмоқдалар.

Минбарга Кегайли район партия комитетининг биринчи секретари **С. Ержонов** чиқади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми қайта қуришнинг иккинчи босқичидаги ташкилотчилик, сиёсий ишнинг йўналишларини белгилаб бериши керак. Район партия ташкилотимиз ҳам анчагина ишларни бажариши лозим. Район партия комитетининг бюроси коллектив раҳбарлик принципларига амал қилиб, ўз ишининг форма ва методларини такомиллаштирмоқда: кадрларни танлашда бир нечта номзодларни кўрсатиб, раҳбарлар сайлашда ошкораликка амал қилмоқда. 1985 йилдан ўрта бўғин раҳбарларининг сайлови ўтказила бошлади.

Биз район партия комитети секретарлари ва бюро аъзолари фаолиятида ошкораликни кенгайтиришнинг яна бир формасини топдик. Уларнинг ҳар бири ўз шанига айтилган танқидий мулоҳазаларни амалга ошириш хусусида нима ишлар қилгани ҳақида район газетаси саҳифаларида гапириб бермоқда, камчиликлар, қийинчиликлар, ишни кучайтириш борасида бундан буёнги тадбирлар тўғрисида ҳалол ва рўйрост ёзмоқда. Бу иқтисодий соҳада, социал масалаларни ҳал этишда ижобий силжишларга олиб келди.

Марказий Комитет Бюроси, докладдан кўриниб тургандек, давлат корхонаси тўғрисидаги Қонун амал қилаётган шароитда Бюро ишининг ҳам, Марказий Комитет аппарати ишининг ҳам конкрет формаларини тўла-тўкис белгилаб олишга муваффақ бўлмади.

Эндиликда ҳаётнинг ўзи, демократиялаш, ошкоралик, янги хўжалик механизмининг жорий этилиши шу қадар жиддий проблемаларни илгари сурмоқдаки, бу проблемаларни ҳал этиш учун барча даражадаги ва бўғинлардаги партия ташкилотларидан мутлақо янгича ёндашувлар талаб этилади. Иқтисодий, социал соҳалардаги қайта қуриш жараёнларига раҳбарлик — хўжалик раҳбарларининг ўрнини босиши эмас, балки уларнинг ишини йўналтириб туришни, топширилган иш учун уларнинг масъулиятини оширишга эришишни талаб этади. Афсуски, ҳамиша ҳам бунга муваффақ бўлинмаяпти. Районимизга Марказий Комитет Бюросининг аъзолари ёки аппарати ходимлари келишганида план қандай бажариляпти, деб улар беришадиган саволни олдинданоқ билиб турамиз. Кўпинча ходимлар районга фақат текшириш ўтказиш учун келадилар, улар ички партия ишини такомиллаштириш борасида дурустроқ амалий ёрдам кўрсатмаяптилар.

Район бўғини партия комитетларининг ходимлари ва бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари ҳозир жўяли маслаҳатга, конкрет тавсияларга, илғор тажрибанинг тафсилотларини амалда кўрсатиб берилишига, айниқса, муҳтож бўлиб турибдилар. Бизни ўргатиш, қайта қуриш ишига ўргатиш, асосийси эса иқтисодий ислоҳотнинг барча масалаларини уқиб олишда бизга ёрдам бериш керак, лекин қўлимизда энг яхши партия ташкилотлари тажрибаси тўғрисидаги материаллар йўқ.

Республикадаги кўпгина министрликлар, идоралар ва муассасалар, уларнинг раҳбарлари илгари бўлганидек ҳозир ҳам фақат маслаҳатгўй бўлиб қолганликлари сабабли хўжалик фаолияти соҳасидаги тўғридан-тўғри аралашувга қатъий барҳам бериш йўлида жиддий тўсиқлар пайдо бўлмоқда. Шунинг учун ҳам район партия комитети ўзига хос бўлмаган юмушни бажариб, маҳсулот етказиб берилишига масъул бўлмоқда, эҳтиёт қисмлар, ёқилғи-мойлаш материаллари ва бошқа кўпгина нарсалар учун фондлар ундириш билан овора бўлмоқда.

Марказий Комитет секретари В. А. Антонов, республика давлат агросаноат комитетининг раиси И. Ҳ. Жўрабеков планлаштириш системасини бундан буён такомиллаштириш масалаларига, айниқса, барқарор моддий-техника таъминотига, хўжалик механизмининг дуруст ишлаши масалаларини ҳал этишга яна ҳам принципиаллик ва талабчанлик билан ёндашишлари керак, деб ҳисоблайман.

Бутуниттифоқ XIX партия конференциясида кўриб чиқилиши учун ҳамма даражаларда кадрлар ишини демократиялашнинг мукаммал системасини яратиш, бюро мажлислари, пленумлар, партия йиғилишлари ўтказиш муддатларини қайта кўриб чиқиш, бошланғич цех партия ташкилотларида ёзув-чизув ишларини қисқартириш, шунингдек партия комитетларининг тармоқ бўлимларини тарқатиб юбориш тўғрисидаги масалани киритишни таклиф этаман.

Мен бугун Министрлар Совети, унинг раҳбарлари, шахсан ўз шанимга айтилган танқидий мулоҳазаларга батамом қўшиламан, деди ўз нутқида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси **Ғ. Ҳ. Қодиров.** Бугун берилган баҳо ҳукумат фаолиятига бошқачароқ назар солишга мажбур этади, социал-иқтисодий тараққиётга раҳбарликда содир бўлган камчиликлар учун масъулиятни тўла ҳис этишни тақозо қилади.

Республиканинг бошқарув органларида, кўпгина министрликлар ва идораларда ҳанузгача ташкилий жиҳатдан сусткашлик ва ташаббуссизликка барҳам берилмаган, ижрочилик етарли эмас. Министрлар Совети ва унинг Президиуми топширилган участкада зарур силжиш бўлишини таъминламаётган кишиларга нисбатан ҳамиша ҳам талабчанлик қилмаяпти.

Иқтисодий ислоҳот назарияси ва бошқарувга янгича ёндашувларни эгаллаб олиш масалалари ҳозир ниҳоятда муҳим аҳамиятга эгадир. Министрлар Совети, унинг Раиси, Раис ўринбосарлари ишни янги поғонага кўтаришлари, 1988 йил ва беш йилликнинг шундан кейинги йилларининг масъулиятли ва мураккаб вазифаларини амалда ҳал этиш учун аниқ мақсадни кўзлаб, ғайрат-шижоат билан ишлашлари керак.

Марказий Комитет Бюросининг бугунги ҳисоботи — қайта қуришнинг жиддий имтиҳонидир. Сўнгги вақтда Бюро иши ошкоралик, очиқ кўнгиллик ва инсонпарварлик вазиятида ўтаётганлигини айтиш керак.

Муҳокама қилинаётган масалалар яна ҳам талабчанлик билан танқидий руҳда кўриб чиқилмоқда. Аммо партиявий раҳбарлик услуби ва методларида нуқсонлар йўқ, деб айтишга ҳали эрта. Бюро, Бюронинг ҳар бир аъзоси ва аъзоликка кандидати ўтказиш муддатларини қайта қуриш ва жадаллаштириш вазифаларини ҳал этишга янгича ёндашувларни аниқ мақсадни кўзлаб қидириши керак.

Кўпчилигимизга хос бўлган ўз сўзини ўтказиш ва буйруқбозлик услуби одамларнинг фикр-мулоҳазасини эшитишга, уларни ишонтиришга ўрнини бўшатиб бериши, халқни иқтисодий ва социал вазифаларни ҳал этишга сафарбар этишимиз лозим, деб ўйлайман. Бу партия ҳаётини демократиялашга ёрдам беради.

Марказий Комитет Бюроси, унинг секретарлари Министрлар Совети раҳбарларини уларнинг ишидан алахситиб, турли кенгашга камроқ чақиришлари керак. Кўпинча ҳаммамизнинг вақтимиз тиғиз. Қайта қуришга партиявий раҳбарлик, аввало, кадрлар орқали, республика олдида турган мураккаб хўжалик сиёсий вазифаларни ҳал этишга қодир бўлган кадрлар корпусини вужудга келтириш йўли билан амалга оширилади. Шундай вақтлар ҳам бўлганки, бирон-бир ходимни министр ёки унинг ўринбосари лавозимига ҳатто Министрлар Советининг фикрини сўрамай тавсия этавердилар. Ҳозир Секретариатнинг амалий мажлисларида республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети раҳбарларининг иштироки билан кадрлар масаласи батафсил ва ҳар томонлама муҳокама қилинмоқда.

Фан-техника тараққиётини кадрлар билан таъминлаш биринчи даражали аҳамиятга эгадир. Энг янги прогрессив техникани эгаллаб олишга қодир бўлган малакали кадрларнинг етишмаётганлиги фан ва техника ютуқларини ўзлаштиришда катта қийинчиликлар туғдираётганлигини айтиб ўтиш керак.

Қайта қуриш шароитларида инсон омилининг активлаштирилиши алоҳида актуаллик касб этмоқда. Энг муҳим вазифалардан бири — халқ хўжалигида банд бўлган барча кишиларнинг — ишчидан тортиб министргача — ҳамманинг профессионал, техникавий ва иқтисодий билимларини оширишдан иборат. Экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш молиявий кредит системасини ҳам қамраб олади: Давлат агросаноат комитети, Енгил саноат министрлиги, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ва бошқа бир қанча министрлик ва идораларда молиявий иш паст савияда олиб борилмоқда. Бу ўринда Министрлар Совети зарур талабчанлик кўрсатаётгани йўқ. Министрлик ва идораларнинг раҳбарлари ўз қарамоғидаги корхоналар ва ташкилотлар молиявий аҳволини соғломлаштириш, қарамликка барҳам бериш учун лозим даражада қатъий чоралар кўрмаяптилар.

Кенг маънода маданият даражасини тубдан кўтариш зарурлиги — энг муҳим социал проблемалардан биридир. Савдо, маиший хизмат, поликлиника ва касалхоналар ҳамда транспортда, аҳолига хизмат кўрсатаётган кўпчилик ташкилот ва муассасаларда маданият пастлиги хусусида одамлардан тушаётган кўплаб шикоятлар батамом адолатлидир. Ҳамма соҳада — меҳнат жараёнида ҳам, кундалик турмушда ҳам ҳали чинакам маданият етишмай турибди. Оилавий муносабатлар маданиятини ошириш ҳам катта аҳамиятга эга.

Бошқарувнинг бош схемасини амалда рўёбга чиқариш — навбатдаги вазифадир. Бир қанча министрликлар, идоралар, областлар ва районлар тугатилаётган ва бирлаштирилаётган, аппарат тенг ярмига қисқартирилаётган ҳозирги вақтда бошқарув органлари ишини янгича ташкил этиш вазифаси кўндаланг бўлиб турибди. Бошқарувнинг маъмурий методларидан иқтисодий методларига ўтилиши давлат аппарати ҳар бир ходимининг меҳнат характерини ўзгартиради. Бошқарувнинг барча бўғинлари аппаратини ўсиб бораётган вазифаларни билимдонлик билан ҳал этишга қодир бўлган юксак малакали ходимлар билан таъминлаш масаласи алоҳида эътиборга сазовордир.

(Давоми иккинчи бетда).

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИГА, ЧОРВАЧИЛИКНИ ИНТЕНСИВЛАШГА ПАРТИЯВИЙ ЭЪТИБОР БЕРИЛСИН

(Давоми. Боши биринчи бетда).

ва унинг турли формалари — қишлоқ меҳнатчисини ўз манфаатлари учун жон куйдиришига, унда анча яхшироқ ишлаш иштиёқини туғдиришга имкон берувчи янгича ёндашувлардир.

Озуқа ишлаб чиқаришга келганда шуни айтиш керакки, бунда қишлоқ хўжалигидаги инвестиция сиёсатига синчиклаб назар ташлаш керак бўлади. Турмуш озуқа ишлаб чиқариш объектларига капитал маблағ сарфлашда афзаллик берилишини қатъий тақозо этмоқда.

Кейинги вақтларда кўрилаётган чора-тадбирлар дағал ва ширали озуқа тайёрлаш ҳажмларини кўпайтиришга ҳамда уларнинг сифатини яхшилашга ижобий таъсир қилмоқда, бу эса чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни оширишгина эмас, шу билан бирга ем учун дон сарфлашни камайтириш имконини ҳам берди.

Айни вақтда ем-хашак тайёрлашда эришилган ҳажмлар ва айниқса унинг сифати гўшт, сут ҳамда бошқа маҳсулотлар етиштиришни ўстиришда ҳамон зарур суръатларни таъминламаяпти. Кўпгина колхоз ва совхозларда аҳвол секинлик билан яхшиланмоқда. Чорва маҳсулдорлиги пастлигича қолмоқда. Бу гап айниқса Астрахань, Витебск, Калинин, Новгород, Чернигов, Иваново, Ростов областлари ҳамда бошқа баъзи областлар ва республикаларга таалуқлидир. Уларнинг кўпчилигидаги партия комитетлари, агросаноат органлари озуқа ишлаб чиқаришдаги қолоқликка тоқат қилиб келмоқдалар. Улар кўпинча тайёрга айёрлик позициясида туриб, давлат ресурсларидан ем-хашакни ундириб олишдек яроқсиз практикани давом эттирмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг секретари республикаларда, ўлкалар ва областларда озуқа етиштиришнинг, чорвачиликни ривожлантиришнинг аҳволини анализ қилиб, асосан ҳар бир колхоз, совхоз, район ва область эга бўлган резервлар ҳисобига ем-хашак базасини мустаҳкамлаш соҳасида партия ҳамда хўжалик органлари ишининг бош йўналишларига тўхталиб ўтди.

Гап, аввало ҳайдаладиган ерларда, айниқса мелиорация қилинган ерларда озуқа экинларининг ҳосилдорлигини янада оширишни таъминлаш тўғрисида бормоқда. Кўпгина районлардаги майдонларда озуқа етиштириш экстенсив йўл билан, асосан озуқа экинлари экилган майдонларни кенгайтириш ҳисобига, уларнинг ҳосилдорлигини оширмасдан ривожлантирилмоқда.

Тахминан бир хил табиий шароитдаги қўшни областлар ва республикалар ўртасида озуқа экинлари ҳосилдорлигида катта тафовут бор. Масалан, Киров областидаги хўжаликларда озуқа экинлари экилган майдонларнинг маҳсулдорлиги Горький областидагига нисбатан қарийб 2 баравар камдир, Курск областида эса Белгород областидагига нисбатан 1,5 баравар кам, Доғистон АССРда Шимолий Осетия АССРдагига нисбатан 2,4 баравар камдир.

Табиий пичанзорлардан фойдаланишни яхшилаш зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди, шу беш йилликда дағал ва ширали озуқа етиштиришнинг планда кўзда тутилган қарийб 50 процент ўсишига табиий пичанзорлар туфайли эришиш лозим. Аммо ана шу муҳим резервдан ҳали самарасиз фойдаланилмоқда. Калуга, Рязань областларида, Қалмиқ ва Чуваш Автоном Республикаларида табиий пичанзорлар ва яйловларни тубдан яхшилаш иши жиддий орқада қолмоқда. Ўтлоқ ва яйловларни тубдан яхшилаш юзасидан ишни кучайтириш, бу ишга колхоз ва совхозлар ҳамда мелиорация ташкилотларининг анчагина маблағини сарфлаш керак.

Озуқаларнинг сифатини ошириш учун кўп иш қилиниши лозим. Озуқа тайёрлашнинг илғор технологиялари суст жорий этилмоқда.

Орёл, Смоленск, Тула, Запорожье ва Харьков областларида пичан ва бошқа озуқа омборлари кам.

Озуқаларнинг уларни тайёрлаш ва асраш жараёнидаги тўйимлилиги текширилмаяпти, бу эса кўпинча ишнинг ҳақиқий аҳволини бузиб кўрсатилишига олиб келмоқда. Шунчаки тонна-тонналаб пичан ва силосгина эмас, балки таркибида протеин миқдори кўп бўлган тонналаб озуқа бирлиги зарур.

Чорвачиликни оқсил озуқаси билан таъминлаш проблемаси ўткир бўлиб турибди. Рационлар таркибида оқсил, аминокислоталар ва айниқса лизин нисбатининг бузилиши мол ва паррандаларнинг маҳсулдорлигига салбий таъсир этади, озуқанинг, айниқса ем-хашакнинг ортиқча сарфланишига олиб келади.

Бунинг учун дуккакли дон экинлари ва мой берадиган ўсимликлар, кўп йиллик ўтлар майдонларини кенгайтириш йўли билан оқсилли озуқалар етиштиришни кўпайтириб бораверишм, қайта ишлаш саноати, шунингдек микробиология синтези чиқитларидан яна ҳам тўлароқ фойдаланиш муҳимдир.

Партия комитетлари омихта ем корхоналари партия ташкилотларининг иши билан шуғулланишлари, технология интизомига риоя этилишини таъминлашга ва омихта ем сифатини оширишга алоҳида эътибор беришлари керак. Омихта емни давлат қабулидан ўтказиш вақти келди.

Озуқа базасининг муваффақиятли ривожланиши кўп жиҳатдан озуқа етиштиришда меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор формаларини кенг кўламда жорий этишга боғлиқдир. Вазифа озуқа етиштиришни ихтисослаштиришдан, ҳар бир хўжаликда отрядлар ва бригадалар тузишдан, уларни ҳамма зарур нарсалар билан таъминлашдан, бу отряд ва бригадаларни пудрат усулига ва чинакам хўжалик ҳисобига ўтказишдан иборатдир.

Ҳамма ерда кадрларни интенсив озуқа етиштириш асосларига ўқитиш ташкил этилсин, ҳаммани ва аввало хўжаликларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассисларини, механизаторларни ўқитиш, ўқитганда ҳам, асосан пешқадам колхоз ва совхозларнинг ибрати негизида ўқитиш керак.

Хўжалик юритишнинг янги методларидан, чорвачиликни интенсивлаштиришда тармоқдаги фан-техника тараққиёти муваффақиятларидан тўлароқ фойдаланиш лозим. Озуқа етиштириш, уруғчилик ва наслчилик ишида илмий ишлаб чиқариш системалари ва бирлашмалар ташкил этишга яна ҳам дадиллик билан киришиш лозим. Практика шундан ишончли тарзда далолат бериб турибдики, бу илмий ечимларни ишлаб чиқаришга жорий этишнинг самарали формаларидир.

Мустаҳкам озуқа базасини яратиш билан боғлиқ бўлган масалаларни пайсалга солмай, ҳамма даражалардаги бошланғич партия ташкилотларида ва партия комитетларида кўриб чиқиш тавсия этилди.

Бу йил ҳар бир колхоз ва совхозда дағал ҳамда ширали озуқа тайёрлашни шартли чорва боши ҳисобига ўтган йилга нисбатан 4-5 центнер кўп озуқа бирлигигача ошириш керак. Худди шундай қилинганидагина, эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш ва кейинчалик ҳам чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг юксак суръатларини таъминлаш мумкин.

Е. К. Лигачев гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларини, саноат корхоналари ва ташкилотларнинг ёрдамчи қишлоқ хўжаликларини ривожлантириш масалаларига тўхталди. Ульянов, Тамбов, Николаев ва бошқа бир қанча областларда ишнинг ана шу участкасига зарур эътибор берилмаяпти.

Озуқа базасини мустаҳкамлаш билан бир қаторда чорвачиликни интенсивлаш ва унинг самарадорлигини оширишнинг бош йўлларидан бири — ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ҳамда йириклаштириш, уни замонавий саноат негизига кўчиришдир. Бу борада, тажриба кўрсатиб турганидек, жуда катта имкониятлар бор. Чорвачиликни ихтисослаштириш ва йириклаштиришнинг мавжуд планларига қайтиб, бу планларда янги имкониятларни, орттирилган тажрибани, фан-техника тараққиётини ҳисобга олиб, уларга тегишли тузатишлар киритиш ва уларни амалга ошириш йўлидан изчиллик билан бориш мақбул бўлур эди.

Бу йилги қишловда гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтиришда эришилган суръатларни сақлаш билан бир қаторда бу суръатларни анча жадаллаштириш керак. Йилнинг биринчи ойларидан бошлабоқ партия, совет ва хўжалик органларининг, меҳнат коллективларининг фаолияти ана шунга қаратилиши керак. Ҳозир бир қанча жойларда чорва қишлови уюшқоқлик билан ўтаётгани йўқ. Псков, Кострома, Ярославль областларининг хўжаликлари ўтган йилнинг IV кварталида шундан аввалги йилнинг ана шу давридагига нисбатан гўшт ва сут етиштиришни камайтириб юбордилар. Бошқа областлар ва республикалардаги хўжаликларда ҳам анчагина камчиликлар бор.

Ҳозир кўкламги дала ишларига тайёргарлик алоҳида диққат-эътиборни талаб этади, фурсатни бой бермаслик, уруғлик хусусида қўшимча тадбирлар кўриш, техника ремонтини ўз вақтида якунлаш, кадрлар тайёрлаш лозим. Ҳозир КПСС Марказий Комитетининг механизаторларга Мактубида ва Марказий Комитетнинг чорвадорларга Мурожаатномасида қўйилган вазифаларни бажаришга уларни сафарбар этишда меҳнат коллективларида ташкилотчилик ишини кучайтириш, уларнинг меҳнат ва ишлаб чиқаришдаги шароитларини яхшилаш учун тадбирлар кўриш муҳимдир.

Социалистик мусобақани ташкил этишда унинг таъсирчанлигини оширишга ҳормай-толмай эришиш зарур. Чорва мол қишлови ва кўкламги экишга тайёргарлик масалалари маҳаллий матбуот саҳифаларида, радио ва телевидение программаларида мунтазам ёритиб борилиши керак.

Сўнгра КПСС Марказий Комитети секретари агросаноат комплекси корхоналарининг хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтиши юзасидан партия комитетлари ва хўжалик органларининг вазифалари тўғрисида тўхталди. Бу эса ҳам иқтисодий, ҳам социал аҳамиятга моликлиги, чунки миллион-миллион одамларнинг бевосита ҳаётий манфаатларига тааллуқли эканлиги таъкидланди. Шунинг учун ҳам биз агросаноат комплексида хўжалик юритишнинг янгича шароитларига ўтиш юзасидан тадбирларнинг амалга оширилишини қишлоқдаги партия комитетлари ишининг марказий йўналишларидан бири, деб қарашимиз керак.

Иқтисодий жиҳатдан заиф хўжаликлар, уларнинг молиявий аҳволи хусусида партия комитетлари ва хўжалик органлари муттасил ғамхўрлик қилишлари керак. Бу хўжаликларнинг моддий базасини ривожлантириш, социал равнақи, уй-жой масаласининг ҳал этилиши, бундай хўжаликларнинг малакали кадрлар билан мустаҳкамланишини назар-эътибордан қочирмаслик айниқса муҳимдир. Рентабеллиги паст бўлган ва зарар кўриб ишлаётган ҳар бир корхонага индивидуал ёндашув зарур, тегишли ташкилий-техникавий ва иқтисодий тадбирлар комплекси ишлаб чиқилиб, амалга оширилаётганида меҳнат коллективлари албатта иштирок этишлари шарт.

КПСС Марказий Комитетининг агросаноат комплекси корхоналарини тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтказиш тўғрисидаги қарорида ана шундай хўжаликларни, жумладан, бақувват колхозлар ва совхозлар билан бирлаштириш ёки қўшиб юбориш, уларни бошқариш тузукроқ бўлиши мақсадида ажратиб олиш, ёрдамчи қишлоқ хўжаликлар бунёд этиш учун саноат корхоналари ихтиёрига бериш назарда тутилмоқда.

Партия органларининг диққат эътибори кадрлар, ҳар бир меҳнаткашнинг психологиясини қайта қуришга қаратилиши лозим. Хўжалик юритишнинг тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш методларини жорий этишдан ўзга йўл йўқлигини уларнинг онгига сингдириш керак. Ҳар бир одам — совхоз директоридан ва колхоз раисидан бошлаб, механизатор ва сут соғувчигача — коллективнинг иқтисодий ва социал равнақи, ҳар бир кишининг шахсий фаровонлигини корхона ишининг пировард натижаларига, хўжалик ҳисоби йўли билан олинган даромад ва фойдага мустаҳкам боғлиқлигини англаб олиши муҳимдир.

Бошланган иш — мураккаб юмуш бўлиб, бир кунда ёки бир йилда рўёбга чиқмайди. Шу боисдан ҳам ўзини ва одамларни узоқ вақт мобайнида зўр бериб меҳнат қилишга шайлаш кадрларни хўжалик юритиш асосларигагина эмас, шу билан бирга унинг икир-чикирларига ҳам изчиллик билан ўргатиш лозим.

Қишлоқдаги барча ташкилотчилик ва сиёсий ишни озиқ-овқат масаласини жадал ҳал этишга, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан барқарор таъминлашга қаратиш керак, деди пировардида Е. К. Лигачев. Совет кишилари қайта қуриш сиёсатининг муваффақиятини худди ана шу билан боғламоқдалар.

(ТАСС).

ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОМИЛИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Республика физкультура ташкилотларидаги қайта қуришнинг боришига назар солар эканмиз, қилинган ишдан қониқмаётганлигимизни қайд этишимиз лозим, деб таъкидлади Ўзбекистон ССР физкультура ва спорт давлат комитетининг раиси **М. И. Иброҳимов.** Ишлаётган кишиларнинг бетобликлари сабабли экономикага жуда катта путур етмоқда, физкультура ва спорт аҳолимизнинг кўпчилик қисми ҳаётига сингиб кетмаган. Физкультура ва спорт давлат комитети, кўнгилли спорт жамиятлари ва муассасалари оммавийлик, спорт секцияларига қизларни, айниқса, маҳаллий миллатга мансуб қизларни жалб этиш масалаларини ҳал этишда кўп камчиликларга йўл қўймоқдалар. Жисмоний тарбия билан шуғулланаётган кишилар орасидан ГТО нишондорлари тайёрлашдаги ишнинг ҳақиқий аҳволини акс эттирмайдиган фактлар ва бўрттирилган рақамлар ҳали ҳам учраб турибди.

Социал соҳани ривожлантиришда янгича ёндашувларнинг активлашаётгани физкультура ҳаракатини бошқаришда туб ўзгаришлар бўлишини талаб этади. Шу муносабат билан спорт ташкилотларининг куч ва воситалари жамланмоқда. Масалан, 6 та кўнгилли спорт жамияти ўрнига касаба союзлари ягона спорт жамияти тузилди, бир қанча спорт иншоотлари спорт комбинатларига бирлаштирилди, уларни хўжалик ҳисобига ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда. Бошқарув структурасини такомиллаштириш ишлари давом эттирилмоқда.

Республикага ҳозир 5 минг нафар олий маълумотли мутахассис зарур, ҳарбий фандан дарс бераётган ўқитувчиларнинг ярмидан кўпроғи офицерлик унвонига ва педагоглик иқтидорига эга эмас. Шунинг учун ҳам республика педагогика олий ўқув юртларидаги барча факультетлар ва жисмоний тарбия бўлинмаларини физкультура ўқитувчилари, бошланғич ҳарбий таълим муаллимлари, инструктор методистлар тайёрлайдиган ихтисослашган ягона педагогика институтига бирлаштириш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Биз идеология ишидаги камчиликлар ва хатолар ҳақида кўп гапирмоқдамиз. Ишнинг ана шу соҳасида кадрларнинг ниҳоятда қўнимсизлигига йўл қўйилмоқда. Тўрт йилдан сал кўпроқ давр мобайнида Марказий Комитетнинг идеология секретари уч марта ўзгарди, пропаганда ва агитация бўлимининг мудири беш марта ўзгарди, унинг биринчи ўринбосари тўрт марта, физкультура секторининг мудири тўрт марта ўзгарди. Бу кўп эмасмикин? Айни вақтда ўз обрўсини тўкиб қўйган шахсларга нисбатан, топшириб қўйилган соҳада қайта қуришни таъминламаётган ходимларга нисбатан, асоссиз равишда кўнгилчанлик қилинмоқда.

Марказий Комитет аппарати ходимлари ҳақида сўз борар экан, бу ерга анчагина ёшлар ишга келаётгани яхши, албатта, уларга иш ўргатиш лозим. Аммо шуни ҳам айтишни истар эдимки, бу ёшлар ўқитилаётганида уларни буйруқбозлик услубидан эҳтиёт қилиш, улар «Марказий Комитет номидан», «Марказий Комитетнинг топшириғи», «Партия билетисиз қоласиз» деган сўзларини суиистеъмол қилмасликлари керак, бу кишилар яна ҳам сезгирроқ, меҳрибонроқ бўлишлари, турли фикр-мулоҳазаларни таққослай билишлари, ўзларини пеш қилавермасликлари керак.

Биз, ўзбекистонликлар учун қайта қуриш яқин ўтмишда республикамиз ҳаётининг социал-иқтисодий ижтимоий-сиёсий, маънавий-психологик жабҳаларига барча областлар ва районларга путур етказган салбий ходисалар сабабидан мураккаблашиб кетди, деди Хоразм область ижроия комитетининг раиси **Р. Худойберганова.** Қайта қуришнинг мазмуни ва моҳияти салбий ҳодисаларни бартараф этиш билангина кифояланмаслиги ҳаммамизга аён бўлиб турибди.

Бир гуруҳ товламачилар эл-юрт бошига кулфат солиб, базми жамшид қуришгани, таъмагирлик билан социализм принципларини бузишгани, республика экономикасини барбод этишгани, одамларни таҳқир қилишгани сабабларини аниқлаш ва бартараф этиш учун республика партия ташкилоти ҳали кўп иш қилиши керак. Бугунги пленум қайта қуриш йўлидаги барча ғовларни батамом олиб ташлаш учун Марказий Комитет Бюросига шундай наказ бериши лозим.

Аммо партиявий раҳбарликнинг олий бўғинларигина эмас, шу билан бирга барча партия ташкилотлари, ҳар бир коммунист ҳам хулоса чиқариб олиши керак. Мен бу ўринда аввало ўз областимизни назарда тутмоқдаман, бу ерда, албатта, қайта қуриш бўлмоқда, аммо, очиғини айтадиган бўлсак, вазият секинлик билан ўзгармоқда, айрим участкаларда эса ўзгариш мутлақо етарли эмас. Областда муттасил икки йилдан буён экин майдонларини ҳисоб-китобдан яшириб қолиш ҳоллари аниқланмоқда. Бу, ахир қўшиб ёзишнинг худди ўзику. Агар илгари пахтани қўшиб ёзишган бўлса, энди гектарларни яширишмоқда. Барча айбдор кишилар жазоланди, албатта. Аммо бу сабоқ бизни кўп нарсаларга ўргатди.

Область маҳаллий Советлари фаолиятидаги ўзгаришлар кутилаётган натижалардан ҳали анча йироқда. Юқоридан келаётган қоғозлар оқими камайиши уёқда турсин, ҳатто кўпайиб бораётганлигини яна айтишга тўғри келади. Бу область органлари аппаратини саросимага солиб, ишдан чалғитмоқда. Айни вақтда маҳаллий Советларга бериб қўйилган ҳуқуқлардан етарлича фойдаланилаётгани йўқ.

Бунинг асосий сабабларидан бири шуки, областда ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш даражасини кескин ошириш учун фақат шарт-шароитгина яратилган, холос. Экономиканинг таг-заминли резервлари ҳали чинакамига ишга солингани йўқ. Шуни ҳисобга олиб, областда 2000 йилгача бўлган даврда социал-иқтисодий тараққиётнинг концепцияси ва шу асосда тегишли программа ишлаб чиқилди. Бу программанинг амалга оширилиши экономика тараққиётидаги номувофиқликни бартараф этиш, областни яқин йиллар ичида ўзини ўзи таъминлаш ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш поғонасига кўтариш, меҳнат ресурсларидан фойдаланишни яхшилашга имкон беради.

Меҳнат ресурслари ҳақида гапирар эканман, рақамларни келтириб ўтирмайман, бу соҳадаги аҳвол ҳаммага маълум ва областимиз бундан мустасно эмас, республикада бўлганидек бизда иш билан банд бўлмаган кишилар кўп. Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш проблемаси шу қадар ўткирки, бу муаммо, бизнинг назаримизда, махсус кўриб чиқишга лойиқдир.

Областда ер ниҳоятда етишмай турганлигини ва ишлаб чиқаришга жалб этилмаган бўш меҳнат ресурслари тобора ортиб бораётганлигини инобатга олиб, саноат ва қишлоқ хўжалигини кенгроқ миқёсда ривожлантиришни кўзда тутиб, область партия комитети ва область ижроия комитети халқ хўжалигини бошқаришнинг бош схемаси ишлаб чиқилаётганида қўшни областларда фойдаланилмаётган ерларни бизнинг ихтиёримизга бериш тўғрисида таклиф киритдилар. Хоразмликлар учун ҳаётий муҳим бўлган бу масала тушуниб, қўллаб-қувватланади, деб умид қиламиз.

Марказий Комитет, унинг Бюроси олиб бораётган ишларга атрофлича ва танқидий баҳо берар, уни таҳлил этар эканмиз, қайта қуришга раҳбарлик ишида ижобий ўзгаришлар рўй бераётганини қайд этмай бўлмайди. Бу ўз навбатида Фарғона шаҳар партия ташкилоти амалий ишларига ҳам таъсир кўрсатмоқда, деб таъкидлади Фарғона шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **В. М. Алимов.**

Ҳозирча Фарғона шаҳар партия комитети фаолиятида ишнинг мазмунида эмас, балки кўпроқ ташқи кўринишида ўзгаришлар рўй берди. Биз бугун иш услубида жўшқинлик, сўз ва иш бирлиги, қайта қуриш ишига конкрет ҳисса қўшишда кадрларда принципиал ва қатъий талабчанлик қилиш етарли даражада қарор топди деб айта олмаймиз. Бизда ҳали ҳам эскича фикрлайдиган, сийқаси чиққан ва бир қолипдаги усулларга амал қилаётган раҳбарлар бор. Баъзилари эса умуман ҳаётнинг реал талабларидан четда туришга интилмоқдалар. Биз буни кўра била туриб, кўпинча ана шундай ношуд раҳбарларга нисбатан кузатувчи позициясини эгаллаймиз. Биз ҳали ҳам ташкилотчилик ва сиёсий ишларнинг оғирлик марказини бевосита қуйи партия бўғинларига, меҳнат коллективларига кўчирганимиз йўқ. Бизларни жойларда бўлишни хоҳламас эканда, деб ўйламанг. Бизни область партия комитети ва Марказий Комитет бўлимлари қандай мақсадлар учун сўраётгани номаълум бўлган қоғозлар, справкалар, маълумотлар, ҳисоботлар тайёрлашда давом этаётган тартибсизлик жуда овора қилиб қўйяпти.

Шаҳар социал соҳаси ҳақида бир-икки оғиз гапириб ўтмоқчиман. Одамлар қайта қуриш юзасидан олиб бораётган ишимизга, социал программани қандай амалга ошираётганимизга, уларга берган ваъдаларимизни қандай бажараётганимизга қараб баҳо берадилар. Уй-жой проблемаси йилдан-йилга ўткирлашиб бормоқда. Корхоналар ва қурилиш индустриясининг моддий-техника базаси анчадан бери шаҳар эҳтиёжларига жавоб бермаяпти. Уларнинг асосий ишлаб чиқариш фондлари маънавий ва жисмоний жиҳатдан эскириб қолди. Баъзилари эса яроқсиз ҳолга келган, лекин ҳали ҳам ишлатилмоқда. Биз ишларнинг бундай аҳволи учун ўз зиммамиздан масъулиятни соқит қилмоқчи эмасмиз, бироқ Қурилиш министрлигига, бошқа идораларга қилган мурожаатларимиз ҳеч қандай натижа бермади. Буни республика Министрлар Советида ҳам билишади. Темир-бетон буюмлари заводи, уйсозлик комбинатининг санитария-техника кабиналари цехлари реконструкцияси кўп йиллардан бери тугатилмаяпти. Бунинг оқибатида корхоналарда давлат қабули жорий этишнинг январь ойи плани бутунлай барбод қилинди. Марказий Комитет секретари В. Н. Лобко бу объектларда икки марта бўлди, рўй берган аҳволни ўрганишга, ёрдам беришга, министр А. Г. Мананниковдан қаттиқ талаб қилишга ваъда берди. Лекин бу масалалар ҳалигача жойидан жилгани йўқ.

Шаҳар аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш масаласи очиқлигича қолмоқда. Шаҳарликлар керак бўлган вақтда қишлоқ аҳолисига ёрдам беришади. Ўтган йили пахта терими мавсумида улар 16 минг тоннадан кўпроқ пахта терди. Очиғини айтганда, бу оқлаб бўладиган ҳол эмас. Хўш, агросаноатимиз бунинг эвазига шаҳар меҳнаткашларига нима берди? У ўз ваъдасининг устидан чиқмади — шаҳарликларга ҳеч қандай янги сабзавотлар, мева-чевалар етказиб бермади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари В. А. Антонов ва республика давлат агросаноат комитети раиси И. Ҳ. Жўрабеков бу масалаларга лоқайд қарамасликлари керак.

Шаҳардаги мураккаб экологик вазият ҳақида бир-икки оғиз гапириб ўтмоқчиман. Фарғона шаҳрини ўраб турган ҳаво ҳавзаси ҳақида СССР Министрлар Совети бир неча марта ҳужжат қабул қилди. Республика Министрлар Совети Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров эса Фарғона шаҳрида янги химия корхоналари қурилишига рухсат берувчи ҳужжатга имзо чекиб юборди.

Шаҳар партия активлари топшириғига биноан бизнинг назаримизда Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси муҳокамасига қўйилиши зарур бўлган қатор таклифларни киритмоқчиман.

Биринчидан, КПСС Уставида сайлаб қўйиладиган орган аъзосининг, бошланғич ва цех партия ташкилотларининг асосий ишидан бўшатилмаган секретарлари статусини белгилаб қўйиш керак.

Иккинчидан, ҳамма даражадаги пленумларни ярим йилда бир марта, шаҳар партия ташкилотлари ҳисобот-сайлов конференцияларини эса беш йилда бир марта, шу пленумлар ва конференциялар ўртасида бюро ҳисоботларини ўтказиб туриш керак.

Яна бир таклиф. Партия комитетларига ажратилган маблағлар лимити доирасида партия комитетлари аппарати структурасини белгилаш ҳуқуқини уларнинг ўзига бериш лозим.

Марказий Комитет Бюросининг қайта қуришга раҳбарлик юзасидан олиб борган ишини етарли эмас, деб ҳисоблайман.

Область, шаҳар ва район партия комитетларининг ўзлари сайлаб қўйган органлар қайта қуришга қандай раҳбарлик қилаётганликлари тўғрисидаги ҳисоботларини муҳокама қилган пленумлари идеология ишидаги туб бурилиш жараёни мураккаб, баъзан эса зиддиятли ўтаётганини кўрсатди, деди Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **М. Ҳ. Холмуҳамедов.** Партия комитетлари бюро аъзоларининг, биринчи секретарларининг доклад ҳамда нутқлари уларнинг кўпчилиги идеология ишига ёндашувлардаги анча аввал бошланган нусхалар асосидаги сийқа схемаларни ҳали ҳам бартараф эта олмаганликларидан далолат берди.

Партия комитетлари, идеология муассасалари ҳали теварак — атрофдаги воқеликда рўй бераётган ўзгаришлар кетидан улгуриб бора олмаётганликларини, янги вазифаларни эски, умри тугаган воситалар, шакллар ва усуллар билан ҳал этишга уринмоқдалар. Бу гап амалда идеология ишининг ҳамма йўналишларига — ғоявий-сиёсий, ахлоқий тарбия, меҳнатсеварлик, ватанпарварлик руҳидаги тарбия, интернационал, эстетик ва жисмоний тарбияга тааллуқлидир.

Кўпгина партия комитетлари атеистик тарбия, умрини яшаб бўлган диний расм-русмларга, анъаналар, ислом динининг таъсири каби бизнинг партия ташкилотимиз учун бениҳоя ўткир бўлган мураккаб, нозик масалаларга нисбатан сусткашлик, қилмоқдалар. Республика Фанлар академияси, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги бу муаммолардан четда қолди.

Бошқа ҳар қандай партиявий фаолият каби идеология ишининг ҳолати ҳам кўп жиҳатдан партия комитетлари биринчи секретарларининг бу ишга муносабатига, жараённи тушуниш кенглигига, ниҳоят инсоннинг зиёлилигига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Бироқ партия раҳбари ҳозир, аввало тарбиячи эканини кўпгина секретарлар чамаси ҳали ҳам охиригача тушуниб етмаганликлари сир эмас.

Биз идеология кадрлари билан ишлашдаги турғунликдан ҳозир зўр қийинчилик билан чиқиб оляпмиз. Бу муаммони бир галги ҳаракат билан, дарҳол ҳал этиш реал иш эмас, шошма-шошарлик, кадрларни ҳадеб алмаштираверишм яхшиликка олиб бормаслигини жуда яқин ўтмишнинг сабоқлари кўрсатиб турибди. Масалан, бу ерда айтиб ўтилганидек, ўртоқ Д. Т. Мадикаримованинг Марказий Комитет Маданият бўлими мудири лавозимига тайинланиши ўйланмай қилинган иш бўлганлиги шубҳасиз. Унинг ишидаги уқувсизлик, маъмуриятчилик усуллари қолдиғи ҳали ҳам республика партия ташкилотимиз Марказий Комитетининг обрўсига салбий таъсир қилиб келмоқда. Республика Нашриёт ,полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети, Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети, Маданият министрлиги, «Главинтурист» ва бошқа бир қанча идеология муассасаларимиз хусусида ҳам шундай мисолларни айтиб бериш мумкин. Область партия комитетларида ҳам кадрларни шошма-шошарлик билан алмаштириш иллати сезилди.

Ҳозирги вақтда Марказий Комитет Секретариати республика идеология корпусини мустаҳкамлаш билан яқиндан шуғулланмоқда, бу соҳада партия қурилиши билимларигагина эмас, шу билан бирга кенг кўламда фикрлайдиган, серғайрат, билимдон, зеҳнли кишилар, заковатли ва зиёли кишилар биринчи ўринга чиқарилмоқда. Раҳбар кадрларнинг, барча меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқувини қайта қуриш муаммоси ҳам шу масала билан узвий равишда боғлаб олиб борилмоқда.

Бу ўзгаришлар осонлик билан бўлаётгани йўқ. Турғунлик муҳити ҳозирча ижодий союзларда, театрларда, редакцияларда, концерт ташкилотларида ачинарли равишда ўзини сездириб турибди. Маданият арбобларининг анчагина қисми шахсий манфаатларини жамоат манфаатларидан устун қўйиш билана шуғулланиб юрибди.

Бир қанча ҳолларда, масалан, Кинематографчилар союзи билан Ёзувчилар союзида ўтган йиллар мобайнида йиғилиб қолган чекланганлик, ўз манфаатини кўзлаш, индивидуализм кўринишлари юзага қалқиб чиқмоқда.

Айрим мақолаларда миллатчилик иллатлари намоён бўлиб қолаётганлигини ҳам кўрмаслигимиз мумкин эмас. Миллий туйғуларнинг қонуниятли ўсиши баъзида худбинлик, эришилган натижаларга махлиё бўлиш тусини олмоқда.

Қайта қуришнинг муваффақияти бошланғич партия ташкилотларининг фаолияти билан ҳал қилувчи даражада белгиланади. Марказий Комитет жумладан, зиёлилар билан сиёсий ва мафкуравий иш олиб бориш учун уларнинг масъулиятини оширишга интилмоқда. Бироқ идеология муассасалари ва биринчи галда ижодий, бадиий коллективлар партия ташкилотларининг ҳозирги аҳволи ташвишланарлидир. Улар сезиларли равишда қариб қолмоқда. Партиялилар қатлами йил сайин қисқармоқда. Тошкент шаҳар партия комитети, район партия комитетлари ижодкор зиёлиларнинг партиявий ўзагини мустаҳкамлаш ишидан аслида ўзларини четга олиб турибдилар.

Идеология муассасаларининг моддий базаси ҳақида икки оғиз гапирмоқчиман. Кейинги вақтларда бу базани мустаҳкамлаш юзасидан кўрилган баъзи чора-тадбирлар мавжуд эҳтиёжларга мутлақо муносиб эмас. Театрлар, ўқув юртлари, музейлар, редакциялар, клублар ва маданият уйларининг баъзи бирларигина нормал шароитларда ишлаб турибди. Маҳаллий аҳамиятга молик маданият ташкилотлари ва муассасаларининг аҳволи айниқса қийин. Кўпгина область партия комитетлари, министрликлар ва идоралар бу объектларга ҳали ҳам иккинчи даражали объект деб қараб келмоқдалар. Республика Министрлар Совети, шахсан Раис ўринбосари ўртоқ С. У. Султонова идеология объектларига оид қарорлар қандай барбод бўлаётганини бепарволик билан кузатиб турибди. Идеология муассасалари, ижодий союзлар раҳбарларининг таклифлари бу ерда кўпинча қабул қилинмаяпти, бюрократча сансалорликка солинмоқда, шу сабабли улар хўжалик масалалари билан Марказий Комитет бўлимларига ва Марказий Комитет секретарларига мурожаат этишга мажбур бўлмоқдалар.

Ушбу пленумга тайёргарлик кўриш пайтида, деди Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари **В. П. Анишчев,** Марказий Комитет анчагина турли саволлар, мулоҳазалар, истаклар ва таклифлар олди. Улар кўп, биз уларнинг мағзини чақамиз, қайта ишлаймиз, ўз амалий фаолиятимизда ҳисобга олишга ҳаракат қиламиз.

Баъзи масалаларга тўхталиб ўтиш зарур. Масалан, танқид масалаларида овозни сал пасайтириш пайти келмадими, ҳар ҳолда ижобий жиҳатларни қидириб кўриш, танқидни бироз тўхтатиш пайти келмадими, нуқул ёмон ишлар ҳақида гапираверишни бас қилиш керак, буларнинг ҳаммаси кишини ҳафа қилиб, ранжитади, деган овозлар эшитилди. Аммо гап шундаки, муаммолар ҳаддан ташқари кўп йиғилиб қолганлиги сабабли, улар юзасидан қарор қабул қилиб улгуролмаяпмиз, уларни ҳал этишга улгуролмаяпмиз.

Агар биз қатъий, конкрет қарши чораларни кўрмасак, бу муаммолар ҳал бўлмай қолавериши мумкин. Ижтимоий тараққиётнинг қийин муаммоларини ошкора ўртага қўйиб ҳал этишдан, уларни танқид қилишдан, баҳслашишдан қўрқмаслик керак.

Докладни муҳокама қилиш чоғидаги ва пленумга тайёргарлик кўриш вақтидаги бир қанча мулоҳазаларда қилинган ишлар билан қандайдир қаноатланиш кайфияти сезилиб турибди. Таъбир жоиз бўлса, шахсий камчиликларга муросасозлик билан қараш, раҳбарлар билан, бир-бирлари билан муносабатларни кескинлаштирмаслик истаги яққол сезилиб турибди. Ҳатто активларимизнинг муайян ва анча катта қисмида ҳаётий қадриятлар системасида осойишталик биринчи ўринда турибди, бундай осойишталик баъзан ўз аҳамияти жиҳатидан шахснинг социал активлигидан ошиб тушмоқда, деган таассурот туғилмоқда.

Мен шу мулоҳазалар муносабати билан шундай бир нозик масалага тўхталмоқчиман. Ўзбекистонда ёрдамга юборилган 400 киши бор. Бизни, шу жумладан, мени ҳам республикага ишлаш учун юборганлар. Биронбир раҳбар билан принципиал мавзуда гаплашиб олганимизда, сизлар кетиб қоласизлар, биз бўлсак шу ерда қолиб ишлаймиз, деган фикр эшитилади.

Масалаларни принципиал тарзда қўйишга жавобан номаълум кишиларнинг қўнғироқлари ва дўқлари ҳам эшитилаётганини яширмайман. Хўш, нега шундай, нега? Мен республикада ишлай бошлаганимга икки йилдан ошди. Конкрет соҳалар учун жавоб бераман ва савдодаги аҳвол ёмонлигини, маиший хизматдаги аҳвол ҳам ёмонлигини, маъмурий органлар ишидаги аҳвол ҳам ёмонлигини кўриб турибман. Мен шу соҳалардаги камчиликларни ва бугун айтилган танқидий мулоҳазаларни партиявий руҳда идрок этаман. Чунки биз бугун бир-биримизга жуда кўнгилсиз гапларни юз-хотир қилмай айтишимиз керак ва бундан бошқа илож ҳам йўқ. Муносабатларни бузишга тўғри келади.

Мен республикадаги ҳамма муаммоларни такрорламоқчи эмасман, бироқ бугун ҳаммамизни ташвишлантирадиган баъзи жиҳатлар борки, улар ҳақида гапирмоқ керак. Уй-жойга бўлган эҳтиёжларни қондириш жиҳатидан республика мамлакатда 13-ўринда

(Давоми учинчи бетда).

ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОМИЛИ

(Давоми. Боши биринчи ва иккинчи бетларда).

турибди; мактабгача болалар тарбия муассасалари билан таъминланиш жиҳатидан 11-ўринда, аҳолига пуллик маиший хизматлар кўрсатиш жиҳатидан охирги ўринда турибди, ҳар минг аҳолига тўғри келадиган врачларнинг сони жиҳатидан республика Умумиттифоқ даражасидан 20 процент орқада қолмоқда. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган даромадлар каби моддий фаровонликнинг умумлашма кўрсаткичи мамлакатдаги ўртача даражадан икки баравар паст.

Бу ҳақда индамай туриб бўлмайди, ишчанликнинг, ҳақиқий ишчанликнинг йўқлиги, секунд сайин, минут сайин конкрет иш билан шуғулланиш ҳақиқий иштиёқи йўқлиги иш услубимиздаги катта камчиликлардан биридир.

Хўш, бу ҳол нималарда кўринади? Шунда кўринадики, бизнинг партия активларимиз ўз нутқларида, докладларида нуқул илтимосларни қалаштириб ташлайдилар. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Ҳамма соҳада ишчанлик бўлиши кераклигини таъкидлаб ўтмоқчиман. Биз нутқ сўзлаётганимизда ҳам, таҳлил этаётганимизда ҳам, танқид қилаётганимизда ҳам, конкрет иш билан шуғулланаётганимизда ҳам шундай бўлиши лозим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг ишида ҳам шу нарса етишмаяпти. Биз кўпдан-кўп қарорлар қабул қилаяпмиз, аммо уларнинг ижросини яхши кузатиб бораётганимиз йўқ. Республиканинг бошқа раҳбар органлари ҳам шундай камчиликка йўл қўймоқдалар.

Шундай фактларни айтиб бермоқчиман. Республика Министрлар Советининг Президиуми ўтган йили агросаноат комплекси масалаларини 68 марта, социал соҳа масалаларини 49 марта, иқтисодий ислоҳотни бошқаришни такомиллаштириш масалаларини 58 марта, фан-техника тараққиёти масалаларини 11 марта муҳокама қилди. 1986—1987 йиллар мобайнида умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилиш асосий йўналишларини амалга ошириш масалалари Министрлар Советида, махсус республика комиссиясининг мажлисларида 14 марта муҳокама қилинди. Биз шу қарорларни ёмон назорат қилаётганимиз оқибатида муҳокама қилинган масалалар соҳасидаги ишлар ҳаддан ташқари ёмон силжимоқда.

Ана шуларнинг ҳаммаси Марказий Комитет Бюросидан, секретарларидан, аппаратидан, барча коммунист раҳбарлардан аниқ мақсадни кўзлаб, активроқ ишлашни, шахсий масъулиятни оширишни талаб қилади. Шу сабабли ишчанлик, демократизм, уюшқоқлик, интизом ишимизда кўпроқ бўлиши керак, шундай қилиш кераклиги шубҳасиз. Биз хотиржамлик ва беғамликни бартараф этиш йўли билангина ишни ўнглаб олишимиз, олдимизда турган вазифалар ҳал этилишини таъминлашимиз, Бутуниттифоқ XIX партия конференциясини муносиб кутиб олишимиз мумкин.

Поп район партия комитетининг биринчи секретари **М. Абдуллаев** ўз нутқида Марказий Комитет Бюросининг район партия ташкилотлари фаолиятига раҳбарлигига тўхталди. Район партия комитетлари қайта қуриш фронтининг олдинги марраларида турибдилар ва қайта қуришдаги асосий юмуш уларнинг зиммасига тушмоқда.

Эндиликда район партия комитетлари бошланғич партия ташкилотлари билан биргаликда қайта қуришнинг боришини кўрсатиб турувчи ўзига хос барометрга айланмоқдалар. Одамлар шунга қараб сўз ва ишнинг бирлиги тўғрисида ҳукм чиқарадилар. партия сиёсатининг амалга ошириш даражасини белгилайдилар. Буларнинг ҳаммаси район партия комитетларини Марказий Комитет Бюроси аъзолари билан бир қаторда республика Министрлар Советининг раҳбарлари, тегишли министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари ҳар томонлама қўллаб-қувватлашлари зарурлигини тақозо этади. Район партия комитети юқоридаги органлар ҳукмига ҳавола этган ҳар бир масала синчковлик билан ўрганилиши лозим. Аслида қандай бўлмоқда?. Биз ҳозир бошланғич партия ташкилотларининг ролини ошириш мақсадида кундалик ишимизни меҳнат коллективларига кўчирдик, улар билан учрашаётган кезларимизда, ҳозирги қайта қуриш ва демократиялаш шароитларида ҳар бир коммунист, ҳар бир меҳнаткашнинг сиёсий руҳи тетиклигини, куч-ғайрати қулф уриб турганлигини сезиб турибмиз. Улар одатдагидек турли масалаларни кўтариб чиқмоқдалар.

Масалан, «Чодак» ва «Чоркесар» қўйчилик-эчкичилик совхозларининг коммунистлари район партия комитети раҳбарлари билан учрашув чоғида ҳар йили етиштирилаётган эчки тивитини ўз ихтиёрларида қайта ишлаш учун қолдириш тўғрисидаги ўткир масалани ўртага қўйдилар. Ҳозир бу тивит Госплан нарядларига кўра, ишлаб чиқаришнинг юксак даражадаги рентабеллигини таъминламайдиган нархлар билан республикадан нарига жўнатилмоқда. Ёки яна бир бошқа мисолни олайлик: Чоркесар карьерининг коммунистлари тоғ-тоғ бўлиб уюлиб ётган ва фойдаланилмаётган гранит харсанглардан гранит плиталар тайёрлашни йўлга қўйиш масаласини кўндаланг қилиб қўйдилар. Попдаги Ленин номли собиқ бирлашмадан «мерос» бўлиб қолган тугалланмаган объектларни охирига етказиш-етказмаслик ва оғир молиявий аҳвол хусусида ҳам масалалар кўтарилган эди. Бу проблемалар аллақачон республика Давлат агросаноат комитети, Бинокорлик материаллари саноати министрлиги, Госплан ва республика Министрлар Совети олдига қўйилган эди. Аммо ҳанузгача ҳам бу масалалар ҳал этилгани йўқ. Эндиликда эса район партия комитети ана шу партия ташкилотларининг коммунистлари олдида оғир аҳволда қолди, ҳал бўлмаган масалалар хусусида уларга нима ҳам дея олар эдик...

Районимизда зарар кўриб ишлаётган хўжаликлар йўқ, шу йилдан бошлаб уларнинг ҳаммаси тўла хўжалик ҳисобига, ўз харажатларини ўзи қоплашга, ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтди. Бу борада ҳам биз республика Давлат агросаноат комитетининг ва тегишли илмий-тадқиқот институтларининг амалий ёрдамига муҳтожмиз. Биз уларнинг кўпчилигига хўжалик шартномаси асосида илмий-амалий ёрдам кўрсатишни сўраб, расмий тарзда мурожаат қилдик.

Ҳаёт шошилинч ҳал этилиши талаб қилинаётган янги-янги масалаларни кун тартибига қўймоқда. Шу боисдан ҳам мен эркин фикрлашиб олиш, етилган масалаларни муҳокама қилиш учун район партия комитетларининг секретарларини вақти-вақти билан Марказий Комитетга таклиф этиш ёки областларда Марказий Комитет Бюросининг аъзолари билан учрашувлар ўтказиш фойдали бўлур эди, деб ҳисоблайман. Бу учрашувларда секретарлар айтадиган гаплар ҳам, фикрлашиб олишга арзийдиган масалалар ҳам бор, деб ўйлайман. Шундай қилсак, район партия комитети ва Марказий Комитет Бюроси аъзолари, Марказий Комитет аппарати ўртасидаги алоқалар яхшиланган, бундан қайта қуриш иши наф кўрган бўлур эди.

Марказий Комитет Бюросининг аъзоси ва область партия комитетининг биринчи секретари сифатида шуни рўй-рост тан олишим керакки, қайта қуришда область партия ташкилотини олдинги марраларга чиқаришга ҳали мен муваффақ бўлмадим, деди Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари **Т. А. Алимов**. Тошкент областининг республикада энг йирик, етакчи область бўлишдек мавқега тўла-тўкис эришиш ҳали бизнинг қўлимиздан келгани йўқ. Коммунистлар область партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида бу ҳақда рўйрост ва талабчанлик билан гапирдилар. Иқтисодий ислоҳот катта қийинчиликлар билан амалга оширилмоқда. Социал масалаларни ҳал этишда қолдиқ принципига барҳам берилмаган. Демократиялаш, ошкораликнинг каттагина потенциали журъатсизлик билан ишга солинмоқда. Бир қанча партия комитетлари, ташкилотлари, кўпчилик коммунистларнинг жанговарлиги етарли бўлмаётгани аниқ кўриниб турибди.

Кадрлар билан ишлашни кучайтиришда изчил, бош йўлга ҳамиша ҳам амал қилинаётгани йўқ. Кадрлар корпусининг анча янгиланганлиги, номенклатурага кирадиган 300 дан кўпроқ ходимнинг алмаштирилганлигига қарамай, ҳозиргача ҳам областдаги вазиятни зарур даражада соғломлаштиришга эришилмади.

Бир томондан, янги кадрлар танлашда биз йўл қўйган хатолар ҳам анча таъсир этди, бу Оҳангарон район партия комитети ва Ангрен шаҳар партия комитетининг биринчи секретарлари мисолида ҳам кўриниб турибди, биз уларни иккинчи бор алмаштиришга мажбур бўлдик. Иккинчи томондан эса, ўз обрўсини тўкиб қўйган анчагина раҳбарлар бизнинг тўғридан-тўғри йўл қўйиб беришимиз оқибатида бошқарувнинг юқори поғоналаридан ўрта поғоналарига ўтдилар ва илгариги методлар билан ҳаракат қилишни давом эттириб, қайта қуришга тўғаноқ бўлмоқдалар.

Биз область партия комитетининг собиқ биринчи секретари Мусахоновни оғиздагина фош этиб, унга ўз вақтида чинакам партиявий талаб қўймаганлигимизни сиёсий журъатнинг, принципиалликнинг йўқлиги билангина изоҳлаш мумкин. Бу якка-ягона факт эмаслигини тан олиш керак. Менга юксак ишонч билдирилган, бу менинг зиммамга нималар бўлгану, ва нималар бўлаётгани юзасидан икки томонлама масъулият юклайди.

Бундан фақат битта хулоса чиқариш мумкин. Биз чала-ярим ҳақиқат ва пала-партиш тадбирлар тазйиқидан халос бўлиб, янгиланиш йўлидан охиригача боришимиз керак.

Қайта қуриш республика ва областда дуч келаётган оғриқли жараёнлар сабабларини таҳлил этар эканмиз, сўз билан иш ўртасидаги узилиш тараққиёт йўлидаги тўғаноқларнинг яшовчанлигини келтириб чиқараётганлигини аён кўрамиз. Аслида барча долзарб масалалар юзасидан яхши қарорлар қабул қилинар, конкрет тадбирлар белгиланар, аммо булар кўпинча қарорларнинг ижросини ташкил этиш ва ижрони назорат қилиш билан қўшиб олиб борилмас эди.

Битта мисолни айтиб ўтаман. Интернационал, ватанпарварлик ва атеистик тарбия проблемалари, кам сонли миллатларга мансуб бўлган кишилар билан иш олиб бориш лозимлиги айниқса бизнинг регионимиз учун актуал масалалар эканлиги сир эмас. Бу борада анчагина чигалликлар бор. Табиийки бундан бир йилдан кўпроқ вақт муқаддам КПСС Марказий Комитети ана шу масалаларга эътиборимизни қаратган эди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети даражасида конкрет ишлар программаси зарурлиги аён эди.

Марказий Комитет Бюросининг топширигига кўра, комиссиялар тузилди, Бюро аъзоси сифатида ана шу комиссиялар составига мен ҳам кирдим. Вазият таҳлил этилди, конкрет таклифлар тайёрланди. Улар муҳокама қилинди, аммо шундан кейинги иш силжимай қолди. Таклифлар Марказий Комитет бўлимларида турибди. Проблемалар мавжуд эди ва ҳозир ҳам бор. Бугунги умумий ишимизга путур етказаётган сусткашлик ва сансалорлик мутлақо тушунарли эмас.

Ёки бошқа бир мисолни олайлик. Агросаноат комплексида, айниқса пахтачиликда анчагина қийинчиликлар тўпланиб қолди. Бу кўп жиҳатдан илмий фаолият кам самара бераётганлиги, тарқоқлик, идоравий тўсиқлар билан изоҳланади. Бундан икки йилча муқаддам Марказий Комитет Бюроси «Союзхлопок» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ишидаги жиддий нуқсонларни очиб ташлаган эди. Бош директор Имомалиев вазифасидан озод қилинган ва партиявий жазо олган эди. Ишни ўнглаб олиш учун тадбирлар белгиланган эди. Аммо ҳозир ҳам ўзгаришлар бўлмади. Пахтанинг янги навлари йўқ эди, ҳозир ҳам йўқ. Бунинг устига илмий ишлаб чиқариш бирлашмасига ҳанузгача ҳам янги бош директор тайинланмаган. Биз бир неча бор тегишли таклифлар киритган эдик, аммо улар Марказий Комитет Секретариатида ҳал бўлмай қолиб кетаверди. Афсуски, бу якка-ягона факт эмас.

Бизнинг фаолиятимизга ҳали ҳам раҳбарликнинг сиёсий методларига, кадрлар танлашга, топширилган участкада қайта қуриш учун кадрларга талабчанликни оширишга путур етказиб, хўжалик масалаларига берилиб кетиш хос бўлиб турибди. Чамаси, Давлат агросаноат комитети, Министрлар Совети фаолиятидаги бюрократик асоратлар, маъмурий-тазйиқ методлари кўп жиҳатдан шу билан изоҳланиши керакдир.

Ўтмиш ақидалари, иш устида фикрлашдаги расмиятчилик — қайта қуришнинг асосий душманларидан биридир. Бу идеология соҳасида айниқса яққолроқ кўринмоқда. Маданият соҳасига, тарбиявий жараённинг энг муҳим омилларидан бўлган оммавий ахборот воситаларига Марказий Комитет Бюроси яна ҳам кўпроқ диққат-эътибор бериши талаб этилади. Бугун адибларимиз, маданият арбобларимиз ва журналистларимизга жиддий таъна қилиш ўринли бўлади. Республикада қўшиб ёзиш, кўзбўямачилик, ўтакетган бюрократизм авж олиб кетган, реал ютуқлари эмас, балки қўшиб ёзиш ва кўзбўямачилик нуфузи ортиб кетган йилларда улар сохта қаҳрамонларни улуғлаб ва ёлғон ютуқларни мақтаб, марказий газета ва журналлар саҳифаларида фаоллик кўрсатган эдилар. Ҳозир уларнинг кўпчилиги нохуш ҳодисаларни пайқамаётгандек жим юришибди. Бунинг ўрнига бугун республика матбуотида маънавий қадриятларимизни емиришга даъват баён этилиб, тўқиб чиқилган проблемалар хусусидаги мақолалар пайдо бўлмоқда. Марказий матбуот, унинг мухбирлари шарофати билангина халқимиз республикадаги ҳақиқий аҳволдан бохабар бўлмоқда.

Агар биз Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг КПСС XXVII съездидан кейинги давридаги фаолияти тўғрисида умуман гапирадиган бўлсак, шуни рўй-рост тан олиш кераки, ҳали мазкур фаолият қайта қуришнинг бугунги талабларига тўла-тўкис жавоб бермайди. Бу галги пленум бу борада биз учун бурилиш пленуми бўлиши керак. Ишни анча жадаллаштириш мумкин ва лозим. Бунинг учун куч ва воситалар бор, деб ўйлаймиз.

Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони, генерал-полковник **Н. И. Попов** ёшларни мамлакат Қуролли Кучларида хизмат қилишга тайёрлаш масалаларига тўхталди, бу ишда мунтазамлилик ва аниқ мақсадни кўзлаш кўпроқ бўлиб қолди. Ҳарбий комиссариатларнинг Наманган, Фарғона ва Тошкент областларидаги маҳаллий партия ва совет органлари билан ўзаро алоқалари яна ҳам мустаҳкамроқ ва самаралироқ бўлмоқда.

1987 йил натижаларига кўра, армияга чақирилувчиларнинг умумтаълим даражаси бирмунча ошди. Улар орасида комсомол аъзолари кўпроқ, аммо мавжуд ижобий силжишларга қарамай, бу ишда туб бурилиш содир бўлгани йўқ.

1987 йил натижаларига кўра, Ўзбекистон ССРда армия сафларига чақирилувчиларнинг бир қисми амалда рус тилини билмайди, ёки рус тилидан ниҳоятда нўноқ, чақирилувчиларнинг 70 проценти фақат қоғоздагина ГТО нишондорлари ва разрядли спортчилардир. Ёшларнинг армияга чақирилиши олдидан ўтказилаётган иш билан, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси билан республиканинг кўпгина органлари ва ташкилотлари шуғулланаётган бўлса ҳам, аммо бу соҳадаги иш яхшиланмаётир.

Ахир, армия — бу ўзига хос давлат қабули бўлиб, ҳеч кимни алдаб бўлмайди, қоғозларни ҳам, «бўрттирилган» рақамларни ҳам рўкач қилиб бўлмайди, армияга чақирилувчига, унинг маънавий, психологик ва жисмоний тайёргарлигига катта талаблар қўйилади.

Ёшларни армия хизматига тайёрлашни медицина жиҳатидан таъминлашда ҳам жиддий камчиликлар мавжуд бўлиб турибди. Бу ҳақда турли даражаларда гапирилган эди, Соғлиқни сақлаш министрлиги ва шахсан ўртоқ Баҳромовнинг диққат-эътибори шунга қаратилган эди, аммо жиддий силжишлар бўлмади.

Ёшларнинг қаҳрамонона-ватанпарварлик тарбиясини сифат жиҳатидан янги даражага кўтаришни мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблайман. 1988 йилда нишонланадиган Совет Қуролли Кучларининг ва Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг 70 йиллиги бу ишни активлаштириш учун катта имкониятлар беради.

Афғонистонда жанговар сабоқ олган, сабот-матонат ва гражданлик етуклигининг жиддий имтиҳонидан ўтган жангчи-интернационалистларни ёшларнинг қаҳрамонона-ватанпарварлик тарбиясига кенгроқ жалб этиш лозим.

Ёшларни армия хизматига тайёрлашда республикадаги бошланғич ҳарбий тайёргарлик, унинг ташкил этилиши ва сифати заиф бўғин бўлиб турибди. Бунинг асосий сабаби шундаки, бундай тайёргарликни ташкил этишда ишбоши бўлган ҳарбий таълим муаллимлари билан ишлаш сусайиб кетган.

Ўқув юртларининг ўқув-моддий базаси жиддий тарзда яхшиланмас экан, бошланғич ҳарбий таълимнинг самараси ошмай қолаверади. Бу гап мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари, техникумлар, ДОСААФнинг ўқув ташкилотлари ўқув пунктларига таааллуқлидир. Афсуски, бу борада ҳам биз зарур талабларнинг бажарилишидан анча орқадамиз.

ДОСААФнинг, ҳунар-техника таълимининг марказий ва область комитетлари ҳам Қуролли Кучлар учун мутахассислар тайёрлашни тубдан яхшилаш соҳасидаги ўз ишларини қайта қурмадилар. Бу борада хўжакўрсинлик, дабдабабозлик кўп бўлиб, иш камдир, ДОСААФ мактабларининг ўқув-моддий базасини ташкил этиш тўғрисидаги қарорларнинг бажарилиши яхши назорат қилинмаяпти.

Марғилондаги «Атлас» аврли газламалар ишлаб чиқариш бирлашмасининг тўқувчиси **М. У. Каримова** пленум қатнашчиларига цех партия бюросининг қайта қуришга оид иши ҳақидаги ҳисоботи қандай ўтганлигини гапириб берди. У ана шу цех партия ташкилоти ҳисобида туради. Ҳисобот йиғилишида цех бошлиғи сўз билан иш бирлигига риоя этмаётганлиги, иш жойларида кам бўлаётганлиги, кўпинча кераксиз йиғилишлар ўтказаётганлиги, кўпдан-кўп масалаларни жамоат ташкилотлари ва коллектив аъзолари қатнашувисиз ўзи шахсан ҳал қилаётганлиги учун юз-хотирсиз принципиал танқид қилинди.

Бу йиғилишда энди биз эскича яшай олмаслигимизга астойдил ишонч ҳосил қилдим, деди М. У. Каримова. Чунки қайта қуриш ҳар биримизга дахлдордир. Бундай ошкора ва принципиал гаплашиб олиш бизда илгари бўлмаган эди. Демак, коммунистлар ташаббусини авж олдиришга узоқ вақтдан бери халақит бериб келган тўсиқлар секин-аста йўқотиляпти.

Коллективимиз янгича шароитларда ишлаётганига бир йилдан ошди. Қизиғи шундаки, ҳар бир кишининг меҳнат умумий якунига бўлган қизиқиши сезиларли даражада ортди. 1987 йил бошларида иккита ишлаб чиқариш участкасида ҳамма ишларни ўзи бажарадиган бригада ташкил этилган эди. Натижада сменани қабул қилиб олиш ва уни топшириш масъулияти кучайди, бригада кенгаши кўпгина ишлаб чиқариш ва социал масалаларни мустақил ҳал эта бошлади, меҳнат унумдорлиги кескин кўпайди, ишга келмаслик натижасида дастгоҳларнинг тўхтаб қолиш ҳоллари камайди, бироқ бугун тўғрисини айтиш керакки, ҳамма ишлар ҳам биз хоҳлаганимиздек бўлмаяпти.

Ишлаб чиқаришни жадаллаштириш туфайли кўпгина жиддий муаммолар келиб чиқди. Чунончи, меҳнат ресурсларидан фойдаланишни олайлик. Бугунги кунда ана шу масала жуда қийинчилик билан ҳал этилмоқда. Бунинг сабаби, аввало, планлар ва қабул қилинган қарорларни бажаришга нисбатан масъулиятсизларча муносабатда бўлинаётганлигида, деб ҳисоблайман. Масалан, ўнинчи беш йиллик планида шаҳарда йирик кондитер фабрикасини қуриш режалаштирилган эди. Бу қўшимча тарзда минглаб кишиларни ишга жойлаштириш, аҳолини кондитер маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилашга ёрдам берган бўлур эди. Чунки, бугунги кунда республикада ана шу маҳсулотлар етишмаяпти. Шунга қарамай, фабрика қурилиши ҳалигача бошланмади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси Марказий Комитет бўлимларидан, республика Министрлар Советидан белгиланган планлар бажарилишини қаттиқ талаб этиши керак.

Мен ҳам Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси шаънига бир қатор танқидий мулоҳазалар ва таклифлар айтишни хоҳлардим.

Биринчидан. Марказий Комитет партия йиғилишларида, партия бюроси мажлисларида сайлаб қўйилган органлар аъзоларининг ҳисоботларини, ахборотларини эшитиш ва уларни қараб чиқишни тавсия этаётган бўлса ҳам, бу Марказий Комитетнинг ўз фаолиятида қўлланилмаяпти. Марказий Комитет аъзоларининг пленумлардаги ҳисоботлари ва уларнинг меҳнат коллективлари олдидаги ахборотлари тингланмаяпти.

Иккинчидан. Биз, Марказий Комитет аъзолари партиямиз Марказий Комитети фаолиятида, пленумлар ва бюроларда кўриб чиқиш учун киритиладиган масалаларни тайёрлашда фаолроқ иштирок этишни истаймиз.

Учинчидан. Партия группаларида, цех ва бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари йилнинг охирида ўтказилишини ҳаммангиз яхши биласиз. Бу эса пахта терими мавсумида коммунистларнинг ана шу йиғилишларга келишини таъминлашда кўпгина қийинчиликлар туғдиради. Шу сабабли партия ҳисобот-сайлов йиғилишларини йил бошида ўтказишни таклиф қиламан.

Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари **С. М. Мамарасулов** минбарга чиқади. Пахта етиштириш Ўзбекистон меҳнаткашларининг мамлакат олдидаги интернационал бурчи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади, дейди у. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг шу масалага бағишланган пленуми бу етакчи тармоқдаги ишларнинг аҳволи қониқарсиз эканини таъкидлади. Бу ишда пировард маҳсулот — тола учун ҳисобкитоб қилишга ўтиш ижобий баҳоланмоқда.

Ҳозирги вақтда ҳақнинг 90 проценти хом пахта учун тўланмоқда, бу кўрсаткич планга асос қилиб олинмоқда, шу соҳадаги планни бажариш обрўси аввалгидек устун бўлиб турибди. Обрў деганимнинг сабаби нима? Сабаби шуки, айни шу обрў бир вақтлар «сўнгги чаноққача териб оламиз», «планни қандай қилиб бўлмасин бажарамиз», деган шиорни юзага келтирган эди. Ҳозир эса шунинг оқибатида минглаб кишилар қора курсида ўтиришибди.

Социалистик мамлакатнинг буюк обрў-эътибори олдида уялиб қолмаслик учун ҳозиргача ҳамма иш қилиндими? Ўтган йилги натижага қараганда, ҳали ҳамма иш қилингани йўқ. Яна хом пахта теварагида машмаша кўтарилмоқда. Тола юзасидан белгиланган планнинг бажарилиши маънавий жиҳатдан эътиборга олинмаяпти, ҳар ҳолда мен республиканинг мўътабар анжуманларида бирон-бир киши ҳам пахта планини бажармаган бўлса ҳам, аммо омилкорлик билан ишлаб, пировард натижа — тола юзасидан белгиланган планнинг бажарилишини таъминлади, деган гапни эшитганим йўқ. Шундай кишининг натижаси эса экономикага ҳам зид келмайди.

Тўла хўжалик ҳисоби шароитида пахта тайёрлаш кўрсаткичи оператив кўрсаткичлар қаторига қўшилиши, хўжаликларнинг ишига олинган тола, чигит юзасидан баҳо берилиши ва ҳақ тўланиши, уларнинг ҳаёт фаолияти эса аванс йўли билан таъминлаб турилиши керак. Бу эса тола сифатини оширади, пахтани қўшиб ёзиш учун шароит қолдирмайди, пахтанинг ифлослилиги масалаларини ҳал этиш имконини беради, ингичка толали нав пахтанинг давлат стандарти ҳали ҳам белгилаб қўйилмаган бир шароитда шу навларга оид ва бошқа масалаларни, айниқса, тезроқ ҳал этишга кўмаклашади.

Бу — принципиал масала. Бироқ бу масалани талқин этишда бирон янгилик бўлмаганидек, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари ўртоқ Антонов ҳам, шу тармоққа раҳбарлик қилувчи бўлим ҳам неча марталаб қўйилган бу масалага жавоб қайтарганлари йўқ.

Кейинги уч йил мобайнида — айни қайта қуриш йилларида пахта ҳосилдорлиги 27 центнердан 23 центнерга тушиб қолди. Модомики шундай экан қайта қуриш ҳақида, иш юришиб кетганлиги ҳақида қандай гап бўлиши мумкин. Қишлоқ хўжалигидаги ишлар асло юришгани йўқ, ҳеч қандай қайта қуриш бўлгани йўқ.

Бунинг сабабларидан бири шуки, ҳозир ҳаддан ташқари кўп кишилар пахтачилик мутахассисларининг ишига аралашишга ўзларини ҳақли, деб ҳисобламоқдалар. Ҳақиқий мутахассис эса — агрономдир. Пахтани агроном етиштиради, унинг фикри мўътабар бўлиши керак. Ҳолбуки, республикада агрономнинг роли жуда пасайтириб юборилган. Ўртоқ Антонов ҳам, ўртоқ Плетнев ҳам агроном бўлмаганликлари сабабли Марказий Комитетда агрономнинг роли кўринмаяпти. Қолаверса илмий муассасалар раҳбарлигида ҳам, Министрлар Советида, Госпланда, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимида ҳам агрономлардан чиққан раҳбар ходимлар йўқ.

Иқтисодий ислоҳотнинг моҳияти маълумки, бошқарувнинг буйруқбозлик системасидан иқтисодий усулларга асосланган демократик системасига, марказчилик билан ўз-ўзини бошқаришни энг мақбул тарзда қўшиб олиб боришга ўтишдан иборат.

Бироқ чамаси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси жойларда мустақилликни ривожлантиришни мувофиқ ҳолга келтиришга ҳафсала қилмаяпти. Область қишлоқ хўжалиги тўла хўжалик ҳисобига, ўз харажатларини ўзи қоплашга ўтказилган бўлса ҳам, бироқ моддий-техникавий таъминот масалалари ҳал этилмаган. Аввалгидек, Марказий Комитет Бюросининг маъқуллаши билан қайси экинлар қанча майдонга экилиши ҳақида буйруқ берилмоқда, маҳсулот тайёрлаш планлари хўжаликларга маълум қилинмай оширилмоқда, колхоз ва совхозларнинг оператив фаолиятида ўринсиз кўрсатмабозлик давом этмоқда. Мана шундай ўзбошимчаликдан иборат маъмурий усуллар иқтисодий ислоҳотга зид келади.

Обрў-эътиборни сақлаш учун ўзини-ўзи алдашга чек қўйиш, аҳволни сергак баҳолашга ўтиш керак, модомики, республика Госплани бундай қилмаётган экан, ниҳоят Марказий Комитет уни тўғри йўлга солиб қўйиши керак. Ўзбекистон ССР Госпланига янги кадрлар, шу жумладан академик ўртоқ Искандаров бошчилик қилмоқда, аммо планлаштириш илгари таркиб топган эски издан бормоқда, жойлардаги ишларнинг аҳволи эътиборга олинмаяпти.

Шуни айтмоқчиманки, Марказий Комитет Бюросининг ўзи кўпинча асосий вазифаси тарбиялашдан иборат эканини унутиб қўйиб, жазо бериш органига айланиб қолмоқда. Иш коллектив жазолашларгача етиб бормоқда, бу хусусдаги мисоллар маълум. Кейинги вақтларда ўткирроқ ибораларга, қаттиқроқ жазоларга ҳаддан ташқари берилиб кетилганлиги сезилмоқда. Мен жазо бермаслик тарафдори эмасман, аммо ҳамиша ҳам талабчанлик, холислик, эътибор билан муҳокама қилиш, гуноҳкор кишиларнинг айб даражасини аниқлаш тўғри қўшиб олиб борилияптими?

Партиявий тарбиянинг жуда кўп воситалари борлигига қарамай, учёт карточкасига ёзмай, КПСС аъзосига жазо бериш энди жазо ҳисобланмайдиган бўлиб қолди. Баъзан Марказий Комитет аппарати ходимларидан, агар учёт карточкасига ёзилмайдиган бўлса, шуни ҳам жазо, деб бўладими, деган гапларни эшитяпмиз, улар гарчи коммунистнинг айбини партия ташкилоти, район партия комитетининг бюроси муҳокама қилган бўлса ҳам, жазони кучайтиришни талаб қиладилар, ҳолбуки, партия ташкилоти, район партия комитетининг бюроси ўша кишини қоғозлардан эмас, балки меҳнатдан, ижтимоий турмушдан биладилар.

Бунда гап салбий ҳодисаларга, қуюшқондан чиқиш ҳолларига, ошна-оғайнигарчиликка, интизомни бўшаштиришга қарши кураш забтини пасайтириш ҳақида бораётгани йўқ, албатта. Ҳар қандай лавозимдаги кадрлар омманинг кайфияти билан ҳисоблашишлари керак. Ҳалол меҳнатчилар билан бўладиган суҳбатларда фақат ишонтириш усули мақбул, фақат тенг ҳуқуқли мулоқот шаклидан фойдаланиш керак. Бу соҳада Марказий Комитет Бюроси намуна кўрсатиши керак.

Марказий Комитет Бюросининг қайта қуришга раҳбарлик юзасидан ҳисоботида республика касаба союзлари ташкилоти ишидаги камчиликлар кўрсатиб берилди ва менинг шаънимга ҳаққоний танқидий гаплар айтилди, деди Узсовпроф раиси **Ҳ. А. Алимова**. Ўзим ҳам иш натижаларимдан қониқаётганим йўқ.

Бугунги кунда ишлаётган кишиларни зарур санитария-маиший шароитлар билан таъминлаш даражаси саноат корхоналарида нормага нисбатан бор-йўғи 80 процентга етказилган, Қорақалпоғистон АССР, Андижон, Сурхондарё, Навоий областларида бу кўрсаткич ҳали ҳам пастлигича қолмоқда. Касаба союзларнинг кўп ходимлари ўз фаолиятларини секинлик билан қайта қурмоқдалар, улар хўжалик раҳбарлари олдида ўзлари кўникиб қолган журъатсизликларини ҳамон бартараф эта олмаяптилар.

Ишлаб чиқаришнинг турли бўғинларидаги раҳбарлардан 700 га яқин киши турмуш ва меҳнатни муҳофаза қилиш шарт-шароитларини яратишдан бош тортганлиги учун қаттиқ жазоланди. Айни вақтда биз министрликлар, идораларнинг бирорта раҳбари кимгадир ишонч билдирмаганлигини айта олмаймиз.

Меҳнат қилиш учун яхши шароитлар яратиш — муҳим социал масала бўлиб, касаба союзлари бу иш билан изчил шуғулланадилар. Лекин бугунги кунда партия органлари, Марказий Комитетнинг тармоқ бўлимлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари А. С. Икромов социал масалага диққат-эътиборни кучайтиришлари керак.

Ҳалигача, бир ярим мингта фермадаги сут соғувчилар аввалгидек, тонг отгандан қоронғу тушгунга қадар ишлаётганликлари катта ташвиш туғдирмоқда. Улар меҳнатини оқилона равишда икки сменада жорий этишни ташкил этиш масаласи фақат комплекс механизациялаш имкони йўқлиги учунгина эмас, айни вақтда хўжаликларнинг айрим раҳбарлари бу иш билан ўзларини қийнамасликка интилаётганликлари учун ҳам чўзилиб кетяпти. Кўпинча хўжалик ходимларигагина эмас, шу билан бирга баъзи партия ходимларига ҳам иш юзасидан ялинишга тўғри келмоқда. Республика хотин-қизлар кенгаши раиси сифатида менга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. А. Антонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, Республика Давлат агросаноат комитети раиси И. Ҳ. Жўрабеков ана шундай аҳвол билан муроса қилиб келаётганликлари тушунарли эмас.

Экономикани бошқаришни тубдан ислоҳ қилишдаги дастлабки қадамлар касаба союз органларининг иқтисодий умумий таълимни ташкил этишда, меҳнат интизомини мустаҳкамлашда, меҳнатни нормалаш ва унга ҳақ тўлашни тартибга солишда, «Давлат корхонаси (бирлашмаси) ҳақидаги» СССР Қонунини жорий этишда камчиликларга йўл қўйганлигини кўрсатди.

Докладда касаба союзлари мусобақани ташкил этишда йўл қўйган камчиликлар учун тўғри танқид қилинди. Мусобақа цехлар, участкалар, бригадалар, меҳнаткашларнинг иши бўлиб қолиши учун барча резервлар ва имкониятлар ишга солинмаган.

Қайта қуриш касаба союзларига партиявий раҳбарлик қилишда янгича ёндашувларни талаб этмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретарлари Узсовпроф пленумлари ишида қатнашаётганликларини таъкидлаш керак. Бироқ Марказий Комитет Бюроси сайлаб қўйилган касаба союз активлари, Узсовпроф президиуми ва республика комитетларининг аъзолари билан, аппарат коммунистлари билан учрашувлари амалий тус олса касаба союзлари куч-қувватидан янада самаралироқ фойдаланиш мумкин бўлур эди. Бу эса Марказий Комитет Бюросининг касаба союзлар қандай проблемаларни ҳал этиш устида ишлаётганлигини яхшироқ билиб олишга, унга иш услуби ва методларини такомиллаштиришда, кадрларни танлаш ва тарбиялашда амалий ёрдам қилишига имкон берган бўлур эди.

(Давоми навбатдаги сонда).

Нариманов шаҳар партия комитетининг пленуми

Ўзбекистон Компартияси янги ташкил этилган Нариманов шаҳар комитетининг ташкилий пленуми бўлди. Унда шаҳар партия комитетининг бюро состави сайланди.

Г. И. Соболев Нариманов шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси, Т. Холтоев шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари ва бюро аъзоси, А. А. Шек шаҳар партия комитетининг секретари ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

Шаҳар партия комитети бўлимларининг мудирлари ва «Суръат» газетасининг редактори тасдиқланди.

Пленумда Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари Р. А. Попов сўзга чиқди.

Киров район партия комитетининг пленуми

Киров район партия комитетининг пленуми бўлди. Унда район партия комитети бюросининг қайта қуришга раҳбарлик бўйича ҳисоботи муҳокама қилинди. Бу масала юзасидан район партия комитетининг иккинчи секретари Ю. Б. Казаринов доклад қилди.

Пленумда ташкилий масала кўрилди. Ш. Н. Маҳмудова КПСС Марказий Комитети аппаратига ишга ўтганлиги муносабати билан район партия комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси вазифаларидан озод қилинди.

Куйбишев район ижроия комитети раиси вазифасида ишлаб келган М. М. Умарова Киров район партия комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси этиб сайланди.

ЯКУНЛАРДАН ХУЛОСА ЧИҚАРАЙЛИК

(Боши 1-бетда).

Ишлаб чиқаришни бошқаришда демократиялаш жараёни кенгаймоқда. Саноат ва қурилишда меҳнат коллективлари 2 мингдан кўпроқ ходимни раҳбарлик лавозимларига сайладилар.

Кооператив фаолият жадал суръатлар билан ривожланмоқда.

Халқ хўжалигининг бир қанча тармоқларида иш вақтининг беҳуда кетиши, меҳнаткашларни асосий фаолиятдан чалғитиш, жумладан қишлоқ хўжалик ишларига чалғитиш ҳоллари кўпаймоқда.

Халқ хўжалигида банд бўлган олий ва ўрта маълумотли мутахассислар 1,5 миллион кишига етди. Ҳунар-техника билим юртларида 156 мингга яқин ишчи тайёрланди. Бевосита ишлаб чиқаришнинг ўзида янги ва иккинчи касбларга ўргатилганлар, шунингдек қайта тайёргарлик кўрган ишчилар сони қарийб 230 минг кишига етди.

Ўтган йили саноатдаги 86-та бирлашма ва корхона тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш шароитларида ишлади. Аммо хўжалик юритиш янги механизмининг афзалликларидан тўла-тўкис фойдаланишга эришилмади. Янгича шароитларда ишлаётган корхоналарнинг кўпчилиги истеъмолчилар олдидаги мажбуриятларини тўла ҳажмда бажармади.

Республика агросаноат комплексида хўжалик юритишнинг иқтисодий механизми янада такомиллаштирилмоқда. Коллектив пудрат ҳамда меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бошқа илғор формалари жорий этилмоқда, агросаноат комплекси хўжаликлари, корхоналари ва ташкилотларини тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтказиш юзасидан иш олиб борилмоқда.

Қурилиш-монтаж ташкилотларида тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш шароитларида ишлашга ўтишга тайёргарлик кўрилди; қурилиш комплекси министрликлари ва идоралари ташкилотларини коллектив пудратга ўтказиш ниҳоясига етказилмоқда.

Бирлашмалар ва корхоналарнинг 74 процентн шартномавий мажбуриятларни тўла ҳажмда бажарди. Мажбуриятларни ҳам ҳисобга олганда маҳсулот реализация қилиш плани 97,7 процент бажарилди.

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 2,3 процент ўсди.

1986 йилги амалдаги даражага нисбатан меҳнат унумдорлиги 0,4 процент ошди, фойда кўпайди, саноат маҳсулотининг таннархи арзонлашди.

Планга қўшимча 76,9 минг тонна нефть, 2,6 миллиард кубметр газ қазиб олинди. Айни вақтда «Средазуголь» ишлаб чиқариш бирлашмаси шартномавий мажбуриятларини бажармади, мазкур бирлашма истеъмолчиларга 11,7 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб берди.

Металлургия комплексининг корхоналари пўлат ва прокат тайёрлаш планини бажармадилар. Электр пўлат ва узлуксиз қўйилма тайёрлаш машиналаридан қуйима заготовкалар ишлаб чиқариш план топшириқлари муттасил бажарилмай келди.

СССР Қора металлургия министрлигига қарашли Ўзбекистон металлургия заводи бир йил ичида мажбуриятдагига нисбатан 5,1 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб берди.

Умуман машинасозлик комплексида маҳсулотнинг ўсиши 5,2 процент бўлди, бу йиллик планда кўзда тутилганига нисбатан 0,8 процент камдир. Машинасозлик маҳсулотининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш топшириғи бажарилмади.

Машинасозлик комплекси корхоналарида олий сифат категориясида маҳсулот ишлаб чиқариш плани бажарилмади. Бундай маҳсулот пландагига нисбатан 2 миллион сўмлик кам етказиб берилди, ўтган йилга нисбатан бундай маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми анча камайди.

Ҳар икки бирлашма ва корхонадан қарийб биттаси маҳсулот етказиб бериш юзасидан ўз мажбуриятларини бажармади.

Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари, полимер, плёнка, карбоксиметилцеллюлоза, картон ишлаб чиқаришда планда кўзда тутилган ҳажмларга эришилди. Синтетик аммиак, сульфат кислотаси, карбамид, капролактам ишлаб чиқариш топшириқларининг бажарилиши таъминланмади.

СССР Химия саноати министрлиги, СССР Ўғит саноати министрлиги, СССР Медицина ва микробиология саноати министрлиги, СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Мебель саноати министрлиги маҳсулот етказиб бериш шартномавий мажбуриятларини бажармадилар.

Йиллик планга қўшимча 250 шартли километр сопол дренаж қувурлар, 225 минг квадрат метр линолеум, 44 минг квадрат метр полга қопланадиган сопол плиталар ишлаб чиқарилди. Айни вақтда деворбоп материаллар, асбест-цемент қувур ва муфталар, қурилиш чиннисн ва нимчиннисн, фаянс ишлаб чиқаришда планда белгиланган ҳажмлар таъминланмади.

1987 йилда халқ истеъмоли товарлари (алкоголли ичимликлар бу ҳисобга кирмайди) чакана нархларда 8,7 миллиард сўмлик ишлаб чиқарилди, бу 1986 йилга нисбатан 5,8 процент кўпдир. Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш плани бажарилди, аммо машинасозлик комплексининг айрим министрликлари, СССР Қора металлургия министрлиги, СССР Химия саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Мебель саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги корхоналари йиллик топшириқларни бажара олмадилар.

42,4 миллион квадрат метр ип газлама, 2,7 миллион дона трикотаж буюмлар пландагига нисбатан кам етказиб берилди. Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг корхоналари истеъмолчиларга маҳсулотни буюртма ва шартномаларда кўзда тутилганидан 94,3 миллион сўмлик кам етказиб бердилар. Айни вақтда ҳар тўрт бирлашма ва корхонадан қарийб биттаси шартномавий мажбуриятларини бузди.

Маданий-маиший бир қанча товарлар ишлаб чиқариш плани бажарилмади. 8,4 миллион сўмлик сирланган пўлат идиш, 11,1 миллион сўмлик мебель йиллик планда белгиланганидан кам етказиб берилди. СССР Химия саноати министрлиги, СССР Электротехника саноати министрлиги, СССР Химия машинасозлиги министрлиги, СССР Енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги ва Рўзғор асбоблари министрлиги, Ўзбекистон ССР Мебель саноати министрлиги корхоналари ана шу группага кирадиган товарлар ишлаб чиқариш йиллик планини бажармадилар.

1987 йилда қишлоқ хўжалигида 1986 йилга нисбатан туб ўзгаришлар содир бўлмади. Шу даврда қишлоқ хўжалик маҳсулотининг умумий ҳажми 1,9 процент камайди. Жамоат қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлиги пасайди. Маҳсулотнинг рентабеллиги озайди, Агросаноат давлат комитетига қарашли 233 та совхоз йилни зарар кўриб якунлади.

Пахта, картошка, мева, узум ҳосилдорлиги 1986 йилга нисбатан камайди. Қашқадарё областида пахта ва полиз экинлари, Қорақалпоғистон АССР хўжаликларида дон учун экилган маккажўхори, сабзавот ва узум ҳосилдорлиги, Сирдарё областида картошка, Навоий областида мева ҳосилдорлиги энг паст даражада бўлди.

Қишлоқ хўжалигида суғориладиган ерлардан, техникадан ва бошқа ишлаб чиқариш воситаларидан фойдаланишда катта камчиликлар содир бўлиб келмоқда. Республика хўжаликларида қишлоқ хўжалик экинлари етиштиришнинг илғор усуллари секинлик билан жорий этилмоқда. Интенсив технологиялар асосида етиштириладиган кузги ғаллазорларнинг салмоғи атиги 5 процентни ташкил қилди.

1988 йил ҳосили учун пухта замин яратилмоқда. Колхоз ва совхозлар ўзларини буғдой ва арпа уруғлиги билан асосан таъминлаб олдилар, шоли ва картошка уруғлигини эса пландаги эҳтиёждан камроқ жамғардилар. Кўп миқдордаги уруғлик экиладиган кондицияга етказилмаган. Қорақалпоғистон АССРда ва бошқа кўпчилик областларда (Қашқадарё, Навоий, Наманган, Самарқанд ва Хоразм областларидан ташқари) ерларни шудгор қилиб қўйиш план топшириғи бажарилмади.

Дон, ингичка толали пахта, сабзавот харид қилиш давлат планлари бажарилди.

Сабзавот, полиз экинларининг баъзи турлари ва узумни умумиттифоқ фондига етказиб бериш плани бажарилмади, уларнинг сифати етарли равишда юқори эмас.

Жамоат хўжаликларида гўшт етиштириш 2,7 процент, сут етиштириш 5,5 процент, тухум етиштириш 9,5 процент кўпайди. Жун етиштириш ўтган йилги даражада қолди, қоракўл тери етиштириш эса 16 процент камайди. Қашқадарё ва Навоий областларининг хўжаликларида гўшт, жун ва қоракўл тери етиштириш, Бухоро ва Жиззах областларининг хўжаликларида тухум ва қоракўл тери етиштириш камайди.

Асосан чорва ва парранда маҳсулдорлигини ошириш ҳисобига чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни кўпайтиришга эришилди. Ҳар бош сигирдан соғиб олинган сут ўрта ҳисобда 177 килограмм ёки 8 процент ошди, ҳар бир товуқдан ўрта ҳисобда 12 та ёки 8 процент кўп тухум олинди.

Аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларда етиштирган чорвачилик маҳсулотининг жами чорвачилик маҳсулотидаги ҳажми юқори. Чунончи, 1987 йилда гўшт етиштириш соҳасида бу салмоқ 49 процентни, сут етиштиришда 64 процентни, тухум етиштиришда 34 процентни ташкил қилди.

Колхоз ва совхозларда ҳали ҳам анчагина чорва моллар нобуд бўлишига йўл қўйилмоқда. Давлатга паст вазн кондицияларидаги чорва моллар сотилиши оқибатида гўшт ресурсларининг кўп миқдорда етишмаслигига йўл қўйилмоқда. Қорақалпоғистон АССРда, Қашқадарё, Сурхондарё ва Хоразм областларидаги умумий харид ҳажмида мана шундай чорва молларнинг салмоғи юқори.

Қишлоқ хўжалик корхоналари шу йил бошида ем-хашак билан 1987 йилнинг бошидагига нисбатан 11,4 процент кўп таъминланган эди. Шу билан бирга чорвачилик фермаларидаги анчагина мавжуд озуқа цехлари ва емхоналардан турли сабабларга кўра фойдаланилмаяпти.

Асосий чорвачилик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш йиллик плани бажарилди. Бироқ Қашқадарё ва Самарқанд областларида чорва ва паррандани; Қорақалпоғистон АССРда, Жиззах, Сирдарё областларида тухумни; Қорақалпоғистон АССРда, Фарғона ва Хоразм областларида жунни давлат йўли билан харид қилиш 1986 йилга нисбатан камайди.

Арақ ва ликёр-арақ маҳсулотлари ишлаб чиқариш аввалги йилга нисбатан 36 процент камайди.

Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитетининг корхоналари истеъмолчиларга умуман 145 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб берди.

Пахта териш машиналари ва тракторлар, трактор плуглари ва культиваторлар, сеялкалар планда кўзда тутилганидан кўпроқ, пресс-подборщиклар ва бошқа турдаги қишлоқ хўжалик машиналари камроқ етказиб берилди.

1,4 миллион тонна (тўйимли моддалари 100 процентга айлантириб ҳисобланган), ёки аввалги йилга нисбатан 129 минг тонна кўп минерал ўғитлар, 6,9 минг тонна ёки аввалги йилга нисбатан 1,3 минг тонна кўп озуқабоп химиявий қўшимча моддалар етказиб берилди.

Республика корхона ва ташкилотларини ишлаб чиқариш-техника маҳсулотлари билан улгуржи савдо тарзида таъминлаш бошланди.

Агросаноат комплексини ривожлантиришга, шу жумладан қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқариш воситалари билан таъминлайдиган тармоқларни ривожлантиришга капитал маблағ сарфлаш 3,7 миллиард сўмни ташкил қилди. Шу маблағнинг 3 миллиард сўми қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга, шу жумладан 1,4 миллиард сўми мелиорация қурилишига сарфланди.

161 минг бош мол, 149,8 мингта парранда боқиладиган чорвачилик бинолари, механизациялашган фермалар ва комплекслар, 76,4 минг куб метр сиғимли силос ва сенаж иншоотлари қурилди. Бир йўла 36,6 минг тонна картошка, сабзавот ва мева сақланадиган омборхоналар ишга туширилди. Қашқадарё, Самарқанд, Фарғона областлари шу объектларни ишга тушириш топшириқлари бажарилишини таъминламадилар.

Давлат маблағи ҳисобидан 36,2 минг гектар янги суғориладиган ерлар фойдаланиш учун топширилди. 230 минг гектар яйловга сув чиқарилди. 116,3 минг гектар мавжуд суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолати яхшиланди, 79,5 минг гектар майдондаги мавжуд суғориладиган ерлар яхшилаб текисланди, 195,5 минг гектар майдондаги суғориш системалари қайта қурилди ва уларнинг сув таъминоти оширилди, 1 миллион гектар майдонда илгари сув чиқарилган яйловлардаги сув хўжалиги иншоотлари реконструкция қилинди.

Чорвачилик ва озуқа тайёрлаш учун керакли машина ҳамда ускуналар, минерал ўғитлар ишлаб чиқарадиган янги қувватлар ишга туширилди. Қайта ишлаш тармоқларида қувватлари номенклатураси давлат планига киритилган 13 та объект ишга туширилди. Улар орасида қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, мева-сабзавот консервалари ишлаб чиқарадиган қувватлар, шунингдек элеваторлар, омихта ем корхоналари бор.

Айни вақтда буюртмачиларнинг айби билан эҳтиёт қисмлар, қуйма пўлат ва қуйма алюминий, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларини ишлаб чиқарувчи қувватларнинг ишга туширилиши таъминланмади.

1986 йилга нисбатан 74 миллион сўмлик кўп асосий фондлар ишга туширилди. Пул билан таъминлашнинг ҳамма манбалари ҳисобига сарфланган капитал маблағ 7,2 миллиард сўмни ташкил этди. Давлат корхоналари ва ташкилотлари асосий фондларни ишга тушириш топшириғини 87 процент ва капитал маблағларни ўзлаштириш топшириғини 96 процент бажарди.

Қурилиш-монтаж ташкилотлари бажарган пудрат ишлари ҳажми 2 процент, қурилиш комплекси ташкилотларидаги ишлар ҳажми 5 процент, меҳнат унумдорлиги қурилиш-монтаж ташкилотларида 0,2 процент ва қурилиш комплекси ташкилотларида 4,5 процент кўпайди. Ишлар ҳажмини оширишда меҳнат унумдорлигини ўстиришнинг улуши 75 процентни ташкил этди.

Қурилишда қайта қуриш секинлик билан амалга оширилмоқда. Умуман қурилиш ташкилотлари 8 та асосий пудратчи министрлик ва идоранинг фақат ярмиси планини уддалади.

Жами қурилиш-монтаж ташкилотларининг салкам 34 процентн пудрат ишлари ҳажми юзасидан белгиланган планни, ҳар икки қурилиш ташкилотидан бири меҳнат унумдорлиги юзасидан белгиланган планни бажармади.

Ўрта Осиё темир йўлининг Ўзбекистон территориясида жойлашган бўлимлари юк жўнатиш йиллик планини умуман 100,5 процент бажарди, бироқ тошкўмир, минерал ўғит ва бошқа турдаги юкларни жўнатиш плани бажарилмади. Темир йўлнинг бир қанча бўлимларида ҳаракат составидан фойдаланиш ёмонлашди, вагонларнинг нормадан ортиқ туриб қолишига йўл қўйилди.

Ҳаво транспортида 5,5 миллион пассажир ташилди. 5,1 миллион гектар қишлоқ хўжалиги экинзорлари авиация ёрдамида химиявий дориланди.

Автомобиль транспортида халқ хўжалигининг планга нисбатан 18,3 миллион тонна кам юки ташилди. Умумий фойдаланишдаги автобусларда ва енгил таксомоторда пассажир ташишдан олинган даромадлар 436,6 миллион сўмни ёки планга нисбатан 101,5 процентни ташкил этди. Ҳаракат составидан қониқарсиз фойдаланилди, автомобиллар ишга яроқли ҳолатда, шунингдек ремонт пайтида ва ремонт кутиб бекор туришга йўл қўйилди.

Шаҳар электр транспортида 481 миллион пассажир ёки 1986 йилга нисбатан 21 миллион кўп киши ташилди.

Метрополитен йўлининг узунлиги 3 километрдан зиёд кўпайди. Бухорода троллейбус қатнай бошлади.

Алоқа корхоналари асосий фаолиятдан даромад олиш планини 101,8 процент бажарди, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан олинган даромад 7,2 процент кўпайди.

1988 йил бошларида аҳоли 19,6 миллион кишига етди. 1986—1987 йилларда республикада аҳолининг энг юқори даражада ўсиши қайд этилди — 1981—1985 йиллардаги 466 минг киши ўрнига йилига ўрта ҳисобда 544 минг киши кўпайди. Айни вақтда ўлим, шу жумладан болаларнинг нобуд бўлиши кўрсаткичлари ўтган йил даражасида қолди, натижада келгусидаги ўртача умр ошмади ва 68 ёшни ташкил этди. 1000 аҳоли ҳисобига 1986 йилдаги 37,8 ўрнига 36,9 чақалоқ туғилди.

Ишчи ва хизматчиларнинг халқ хўжалигидаги пул билан оладиган ўртача ойлик иш ҳақи 1986 йилга нисбатан 2 процент кўпайиб, 169 сўмга етди. Колхозчиларнинг ўртача ойлик меҳнат ҳақи 130 сўмни ташкил этди.

Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишларида кўзда тутилган тадбирлар ниҳоясига етказилиши натижасида умумий таълим мактаблари ўқитувчиларининг ҳамда ўрта махсус ва ҳунар-техника ўқув юртлари муаллимларининг иш ҳақи ошди.

Гўдаклар уйлари ва болалар уйлари ҳамда етим болалар ва ота-онасининг васийлигисиз қолган болалар интернат-мактаблари ходимларининг меҳнат ҳақи юзасидан оладиган имтиёзлари кенгайтирилди.

Лойиҳа-қидирув ташкилотларида ҳамда халқ хўжалигининг бошқа баъзи тармоқларида узоқ йил ишлаганлиги учун бир йўла ҳақ тўлаш жорий этилди.

Соғлиқни сақлаш ва социал таъминот ходимларининг иш ҳақини ошириш давом эттирилди.

1987 йил сентябрида олий ўқув юртлари ходимларининг иш ҳақи оширила бошлади.

Ишчи ва хизматчиларнинг кўп сменали иш режимига ўтишдан манфаатдорлигини ошириш учун тунги вақтда ишлаганлик учун қўшимча ҳақ тўлаш билан бирга саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа корхоналари ҳамда ташкилотларида кечки сменадаги иш вақти учун устамалар жорий этилди, маънавий ва моддий рағбатлантириш имкониятлари кенгайтирилди. Новвойхона ва макарон саноати корхоналарининг ходимларига тунги вақтдаги иш учун устамалар оширилди.

Республика аҳолиси ижтимоий истеъмол фондларидан 7 миллиард сўмдан кўпроқ яъни 1986 йилга нисбатан 0,3 миллиард сўм кўп тўлов ва имтиёзлар олди. Шу тўлов ва имтиёзларни қўшиб ҳисоблаганда ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи 252,3 сўмга етди.

Болаликдан инвалид бўлиб қолган кишилар нафақаларининг миқдори оширилди, Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига ҳамда ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қўшимча имтиёзлар белгиланди, келин-куёвлар никоҳдан ўтган пайтдан бошлаб бир йил мобайнида кам жон оилали гражданлардан олинадиган солиқни улардан ундириш бекор қилинди. Ишчилар, хизматчиларга ва уларнинг оилаларига ўн йил ва ундан кўпроқ вақт муқаддам тайинланган пенсияларнинг миқдорини кўпайтириш давом эттирилди.

Етим болаларга ҳамда ота-онасининг васийлигисиз қолган болаларга тарбия, таълим бериш ва уларни моддий жиҳатдан таъминлашни яхшилаш тадбирлари амалга оширилди. Олий ўқув юртлари студентлари ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқувчилари, аспирантлар бир қанча категорияларининг моддий ва уй-жой, маиший шароитлари даражаси оширилди.

Бемор болани боқиш учун ҳақ тўланадиган вақт муддати 14 кунгача узайтирилди.

Давлат ички заёмлари облигацияларининг ҳақи қайтариб бериб турилди.

Меҳнаткашлар омонат кассалардаги ўз омонатларини 453 миллион сўмдан зиёд оширдилар.

Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти 13,9 миллиард сўмни ташкил этди ва 1986 йилга нисбатан (амалдаги нархларда) 131 миллион сўмлик миқдорда камайди. Аҳолининг қондирилмаган талаби ошди.

Умуман республикада товар обороти плани умумий ҳажм бўйича 874 миллион сўм, спиртли ичимликлар сотишни ҳисобга олмаганда 822 миллион сўм миқдорида кам бажарилди. Қорақалпоғистон АССРда, областларда ва Тошкент шаҳрида умумий ҳажм бўйича ҳам, шунингдек спиртли ичимликлар сотишни ҳисобга олмаганда ҳам план адо этилмади.

Спиртли ичимликларни ишлаб чиқариш ва сотиш камайтириб борилди. Бундай ичимликлар 1986 йилга нисбатан 26 процент кам сотилди. Чакана товар оборотининг структураси яхшиланди.

Озиқ-овқат маҳсулотларини ва ноозиқ-овқат товарларини реализация қилиш 0,5 процент (таққослама нархларда) кўпайди.

Озиқ-овқат программасини амалга ошириш кўпгина озиқ-овқат маҳсулотлари — ўсимлик ёғлари, макарон маҳсулотлари, нон, тухум савдосини нормаллаштириш имконини берди. Аммо уларнинг турлари ҳамиша ҳам аҳолининг талаб-эҳтиёжларига мос келаётгани йўқ.

Гўшт ва сут маҳсулотлари реализация қилиш кўпайганига қарамай, аҳолини шундай маҳсулотлар билан таъминлашда тақчилликни бартараф этишга муваффақ бўлинмади.

Аҳолини картошка ва мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашда ҳам аҳвол қониқарсиз бўлди, бу маҳсулотларнинг хиллари ва сифати аҳолининг талаб-эҳтиёжига мувофиқ бўлмади. Колхозлар, совхозлар ва матлубот кооперацияси шу маҳсулотларни бозорларда сотиши тегишли тарзда йўлга қўйилмади. Бозор савдосида нархлар ҳамон юқори бўлиб қолмоқда.

Аҳолининг кийим-кечак, трикотаж буюмлари кўпгина турларига бўлган эҳтиёжи тўла қондирилмаяпти, савдода пойабзал ҳамон жуда тақчил бўлиб қолмоқда. Шу товарларга бўлган эҳтиёж ва таклифда ассортимент — сифат номутаносиблиги мавжуд. Савдода эскириб қолган фасон, модель ва конструкциядаги 149 миллион сўмлик касод моллар йиғилиб қолган.

Ёғоч-тахта ва бинокорлик материаллари савдога кўпроқ чиқа бошлади. 1986 йилга нисбатан уларни сотиш 1,3 баравар кўпайди. Маҳаллий бинокорлик материаллари сотиш юзасидан 1987 йилга белгиланган топшириқ 105 процент бажарилди, аммо аҳолининг талаб-эҳтиёжи, айниқса маҳаллий бинокорлик материалларига бўлган эҳтиёжи ҳали тўла қондирилаётгани йўқ.

Аҳолига қилинган пулли хизмат ҳажми 1,4 миллиард сўмликни ташкил этди ва 1986 йилга нисбатан 9,2 процент ошди. План 88,9 процент бажарилди. Биронта ҳам область, шунингдек Қорақалпоғистон АССР ва Тошкент шаҳри топшириқни уддалай олмади. 132 та министрлик ва идорадан 114 тасига қарашли корхона ҳамда ташкилотлар аҳолига пулли хизмат қилиш планларининг бажарилишини таъминламадики, булар орасида Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг, Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг, Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг корхона ва ташкилотлари бор.

Аҳолининг ҳар хил пулли хизматга бўлган талаб-эҳтиёжларини қондиришда вужудга келган номутаносибликлар бартараф этилмай қолди. Бундай хизмат жами ҳажмининг учдан икки қисмидан кўпроғи маиший, уй-жой-коммунал ва транспорт хизматига тўғри келади.

Корхоналарда пулли хизмат соҳаси етарлича ривожлантирилмади, бу хизматларнинг жуда катта қисмини анъанавий хизмат турлари ташкил этади. Иш жойларида физкультура ва спорт, клуб ҳамда маданий-маърифий муассасалар ниҳоятда кам хизмат кўрсатишмоқда.

Маиший хизмат ҳажми 509,3 миллион сўмликни ташкил этди ва 1986 йилга нисбатан 13,8 процент кўпайди. План 98,3 процент бажарилди.

Аҳоли айрим маиший хизмат турларида уй-жойлар, мебелларни, мураккаб рўзғор техникасини, автомобилларни, кийим-кечак, трикотаж буюмлари ва бошқаларни ремонт қилишда ҳамон қийинчиликларга дуч келмоқда. Буюртмаларни бажариш муддати чўзилиб кетаётганлиги ва улар сифатсиз бажарилаётганлиги хусусида аҳолидан жуда кўплаб шикоят тушмоқда. Қишлоқ аҳолисига маиший хизмат кўрсатиш даражаси паст.

Маиший хизмат корхоналари икки йилдан буён хўжалик юритишнинг янги шароитларида ишлаётганига қарамай, хўжалик ҳисоби, бригада пудрати, шартнома системаси ҳамда меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бошқа формалари ҳали суст жорий этилмоқда.

Меҳнат фаолиятининг кооператив ва якка тартибдаги формалари аҳолининг товарлар ва хизматларга бўлган талаб-эҳтиёжларини қондиришда давлат системасига муҳим қўшимча бўлиб қолиши лозим. Давлат капитал маблағлари ҳисобидан уй-жой қурилиши плани ошириб бажарилди ва уй-жойларни фойдаланишга топшириш 1986 йилга нисбатан 9 процент ўстирилиши таъминланди, аммо умуман пул билан таъминлашнинг барча манбалари юзасидан республикада уй-жойларни фойдаланишга топшириш плани бажарилмай қолди, аҳоли маблағлари ҳисобидан уй-жой қурилишида айниқса катта қолоқликка йўл қўйилди.

6,5 миллион киши таълимнинг ҳар хил турлари билан қамраб олинган. 1987 йилда 366,8 минг йигит-қиз ўрта маълумот олди.

Мактабгача тарбия доимий муассасаларида бир миллиондан кўпроқ бола ёки тегишли ёшдаги болаларнинг салкам 34 процентн тарбияланмоқда. Бунда 100 мингдан кўпроқ бола белгиланган санитария нормаларига хилоф равишда мактабгача тарбия муассасаларига қатнамоқда ва 124 минг бола мактабгача тарбия муассасаларига жойлаштирилиши зарур.

Пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобидан 190,3 минг ўқувчига мўлжалланган умумий таълим мактаблари, 11,9 минг ўринли ҳунар-техника билим юртлари, 55,8 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари, 14,4 минг ўринли клублар ва маданият уйлари фойдаланишга топширилди. Давлат капитал маблағлари ҳисобидан умумий таълим мактабларини фойдаланишга топшириш 1986 йилга нисбатан 4 процент, ҳунар-техника билим юртларини фойдаланишга топшириш 52 процентгача ва мактабгача тарбия муассасаларини фойдаланишга топшириш 17 процент кўпайди. Мазкур объектларни (клублар ва маданият уйларидан ташқари) фойдаланишга топшириш плани бажарилди.

Олий ўқув юртлари 39,2 минг мутахассис, ўрта махсус ўқув юртлари эса 90,4 минг мутахассис тайёрлади.

Касалхоналар ва амбулатория-поликлиника муассасалари тармоғи муассасаларини ишга тушириш плани бажарилди.

Грипп ва нафас йўлларининг ўткир юқумли касалликлари, сил касали билан оғриш камаймади, турмушда лат ейиш ҳоллари кўпайди. Бетоб бўлиш, шунингдек бемор болаларни парвариш қилиш сабабли зое кетган иш вақти 42 миллиондан кўпроқ иш кунини ташкил қилди.

* * *

Ўн иккинчи беш йилликнинг икки йили тугади. Мамлакат қайта қуришнинг ҳал қилувчи босқичига қадам қўйди. 1988 йилнинг 1 январидан давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонуни амал қила бошлади.

Меҳнат коллективлари Бутуниттифоқ XIX партия конференциясини муносиб кутиб олишга ҳозирлик кўра бориб, ўз куч-ғайратларини беш йиллик учинчи йили планларининг бажарилишини таъминлашга сафарбар этмоқдалар.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ — САМАНГАН

ОТАЛИҚ АЛОҚАЛАРИ МУСТАҲКАМЛАНАДИ

Илгари хабар берилганидек, Афғонистон Республикаси Саманган вилояти касаба союз кенгаши делегацияси уч кун давомида областимизда меҳмон бўлиб, корхона ва ташкилотлар касаба союзлари иш тажрибаси билан танишди. Делегацияга вилоят касаба союз кенгаши раиси Сирожиддин бошчилик қилди.

Делегация аъзолари В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида, республика Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида бўлдилар. Тошкент тўқимачилик комбинати ва унинг маданият саройи иши билан танишдилар. Тошкент районидаги К. Маркс номли колхоз аъзолари ҳузурида бўлдилар. Шунингдек, область касаба союзлари Совети раиси, секретарлари ва бўлим мудирлари билан қайта қуриш шароитида касаба союз ташкилотлари олиб бораётган ишлар хусусида суҳбатлар бўлди. Пировардида Тошкент область касаба союзлари Совети ва Саманган вилояти касаба союз кенгаши ўртасида 1988—1989 йилларда барча соҳада ўзаро ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган шартнома имзоланди. 31 январда делегация ватанига жўнаб кетди.

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎРНИ БЎШАГАН ДЕПУТАТЛАР ЎРНИГА 93-КАЛИНИН ВА 108-КЕЛЕС САЙЛОВ ОКРУГЛАРИ БЎЙИЧА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ ОКРУГ САЙЛОВ КОМИССИЯСИ СОСТАВИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистон ССР Олий Советига сайловлар тўғрисида»ги Қонуннинг 24, 26 ва 54-моддаларига асосан ўрни бўшаган депутатлар ўрнига Ўзбекистон ССР Олий Советига сайловлар ўтказилиши муносабати билан халқ депутатлари область Совети ижроия комитети қарор қилади:

Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссияси жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг вакилларидан иборат қуйидаги составда тасдиқлансин:

93-Калинин сайлов округи (Калинин райони)

Округ сайлов комиссияси раиси — **Бурнашева** Алфия Абдуллаевна, директор — Ойбек номли 14-ўрта мактаб бошланғич партия ташкилотидан;

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари — **Маҳкамов** Ёқуб Қўчқорович, инженер — «Бўзсув» совхози бошланғич партия ташкилотидан;

Округ сайлов комиссияси секретари — **Черноморец** Людмила Васильевна, ўқитувчи — Низомий номли 21-ўрта мактаб бошланғич касаба союз ташкилотидан.

Округ сайлов комиссияси аъзолари:

Азимов Қосим, иқтисодчи — «Партия XX съезди» колхози меҳнат коллективидан;

Отахўжаев Толиб Абдуллаевич, колхозчи — «Партия XX съезди» колхози меҳнат коллективидан.

Иноятов Шавкат Файзуллаевич, сотувчи — район матлубот жамияти «Гунафша» савдо маркази бошланғич комсомол ташкилотидан.

Ниёзов Тўлқин Эгамбердиевич, механизатор — «Партия XX съезди» колхози бошланғич партия ташкилотидан;

Тожиқулова Улбўлсин Нуроқовна, иқтисодчи — Гагарин номли совхоз бошланғич партия ташкилотидан;

Усмонова Саида, тарбиячи — «Партия XX съезди» колхози бошланғич партия ташкилотидан.

108-Келес сайлов округи (Тошкент райони)

Округ сайлов комиссияси раиси — **Каримжонова** Дилафрўз Раҳимжоновна, партия комитети секретари — С. Раҳимов номли колхоз бошланғич партия ташкилотидан;

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари — **Муродов** Ҳаким Туробович, директор — Абдураҳмонов номли совхоз бошланғич партия ташкилотидан;

Округ сайлов комиссияси секретари — **Арслонова** Дилбарой Арғинбековна, бухгалтер — халқ депутатлари Келес шаҳар Совети ижроия комитети бошланғич касаба союз ташкилотидан.

Округ сайлов комиссияси аъзолари:

Герасимова Ирина Валерьевна, пионервожатий — Ломоносов номли 32-ўрта мактаб бошланғич комсомол ташкилотидан;

Душкина Лидия Ивановна, бухгалтер — халқ маорифи бўлими ходимлари меҳнат коллективидан;

Морозова Евгения Григорьевна, ишчи — Келес жунга дастлабки ишлов бериш фабрикаси бошланғич партия ташкилотидан;

Муҳамедов Дархонбой Бозорбоевич, бригада бошлиғи — Навоий номли колхоз бошланғич партия ташкилотидан;

Саъдуллаев Зиёдулла, колхозчи — Ленин номли колхоз бошланғич партия ташкилотидан;

Сибагатуллина Фания Фаридовна, медицина ҳамшираси — марказий район касалхонаси бошланғич касаба союз ташкилотидан.

Ижроия комитет раиси П. АБДУРАҲМОНОВ

Ижроия комитет секретари А. МАНСУРОВ.

Тошкент шаҳри, 1988 йил 1 февраль.

ЖУРНАЛИСТЛАР КОНКУРСИНИНГ ҒОЛИБЛАРИ

СССР Журналистлар союзи правлениесининг секретариати, СССР Давлат агросаноат комитетининг коллегияси газеталарда, журналларда, телекўрсатув ва радиоэшиттиришларда «Ем-хашак юқори сифатли бўлсин» шиори остида ем-хашак тайёрлашни яхшироқ ёритиш учун ўтказилган конкурсни якунладилар.

СССР Журналистлар союзининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотланганлар орасида Ўзбекистон телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети ҳам бор.

ИШЧИ-ҚИШЛОҚ МУХБИРЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИДА

ПУБЛИЦИСТИКА ҲАҚИДА СЎЗ

«ТОШКЕНТ ҳақиқати» редакцияси ҳузуридаги ишчи-қишлоқ мухбирлари университетида машғулотлар давом этмоқда. 14 январда бўлиб ўтган машғулотда «Тошкент ҳақиқати» редакцияси адабиёт ва санъат бўлимининг мудири Рустам Ғаниев ҳаваскор қаламкашларнинг шеър ва ҳикоялари билан ишлаш ҳақида гапириб берди. «Қишлоқ ҳақиқати» газета редакцияси хатлар бўлимининг мудири Йўлдош Исмоиловнинг қишлоқ мухбирларининг маҳорати мавзуидаги суҳбати ҳам қизиқарли ва фойдали бўлди.

Университетнинг 28 январдаги навбатдаги машғулоти матбуотнинг долзарб жанри — публицистикага бағишланди. Ишчи-қишлоқ мухбирлари ҳузурида Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи ҳузуридаги Оролни сақлаш комитетининг раиси, филология фанлари доктори, публицист Пирмат Шермуҳамедов, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газета редакцияси ижтимоий-сиёсий бўлимининг мудири Мурод Абдуллаев ва публицист-шоир Акрам Аминовлар суҳбат ўтказиб, ҳозирги даврда публицистиканинг олдида турган катта вазифалар ҳақида фикр юритдилар.

Суҳбат тингловчиларда чуқур таассурот қолдирди.

Ҳ. АЛИМОВ.

ЭРТАГА — НАВБАТДАГИ ҚАБУЛ

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги жамоатчилик Советининг аъзоси, Тошкент шаҳар социал таъминот бошқармасининг бошлиғи Холида Убайдуллаевна ТУРСУНОВА эртага — 3 февраль соат 17.00 дан бошлаб навбатдаги қабулни ўтказади.

Жамоатчи Совет қабулхонаси Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонага жойлашган. Телефонлар: 33-40-48; 32-53-54.

Редактор ўринбосари С. Ғ. МУСАЕВ.

Р. 08512. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64684. А. 1536. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12